

Finanstilsynets praksis vedrørende hvidvasklovens regler om kundekendskabsprocedurer

19. juni 2018

Finanstilsynets praksis vedrørende hvidvasklovens regler om kundekendskabsprocedurer vil blive indarbejdet i vejledning for hvidvaskloven, der forventes at blive offentliggjort på Retsinformation og Finanstilsynets hjemmeside i efteråret 2018, efter den har været i offentlig høring.

Indhold

Indledning	3
1. Hvornår skal en virksomhed gennemføre kundekendingsprocedurer	5
1.1 Etablering af en forretningsforbindelse	5
1.1.1 En kundes relevante omstændigheder ændrer sig	5
1.1.2 Kundekendingsprocedurer ved passende tidspunkter	6
1.2 Enkeltstående transaktioner	7
1.3 Enkeltstående aktiviteter, der ikke er transaktioner (rådgivningsopgaver)	8
1.4 Udbud af spil, hvor indsatsen eller udbetalingen er over et vist beløb	9
1.5 Mistanke om hvidvask eller finansiering af terrorisme	9
1.6 Tidligere indhentede oplysninger om kunden	9
2. Indholdet af kundekendingsprocedurer	10
2.1 Indhentning af identitetsoplysninger	11
2.2 Kontrol af identitetsoplysninger	12
2.3 Eksempler på kontrol ved en pålidelig og uafhængig kilde	13
2.4 Distancekunder	15
2.5 Brug af NemID	15
2.6 Reelle ejere	16
2.6.1 Definition af reelle ejer	16
2.6.2 Indhentelse af identitetsoplysninger	17
2.6.3 Kontrol af reelle ejeres identitetsoplysninger	18
2.6.4 Klarlæggelse af ejer- og kontrolstruktur	18
2.7 Forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed	21
2.8 Løbende overvågning af forretningsforbindelsen	23
2.9 Løbende ajourføring af oplysninger om kunden	24
3. Når en person handler på vegne af en kunde	24
4. Begunstigede ved livs- og pensionsforsikringer	26
5. Korrespondentforbindelser	26
5.1 Grænseoverskridende korrespondentforbindelse	27
5.2. Korrespondentens forpligtelser:	28
5.3 Gennemstrømningskonti:	29
5.4 Virksomheden må ikke have en korrespondentforbindelse med et tomt selskab	30
6. Risikovurdering – kundekendingsprocedurer	30
7. Skærpede kundekendingsprocedurer	32

8. Lempede kundekendingsprocedurer.....	34
9. Tidspunkt for gennemførelse af kundekendingsprocedurer	35
9.1 Kontrol af identitetsoplysninger under etablering af forretningsforbindelsen.....	36
9.2 Transaktioner med værdipapirer for en kunde	37
10. Utilstrækkelige oplysninger eller oplysninger, der ikke kan ajourføres.....	37
10.1 Virksomhedens pligt til at afbryde eller afvikle et kundeforhold	38
11. Behandling af personoplysninger.....	39

Indledning

Finanstilsynets praksis vedrørende reglerne om kundekendingsprocedurer på hvidvaskområdet henvender sig til virksomheder og personer, der er omfattet af hvidvaskloven. Den handler om, hvordan disse virksomheder og personer kan opfylde kravene til kundekendingsprocedurer i hvidvaskloven. Den omfatter reglerne på hvidvaskområdet, idet der dog nogle steder er nævnt, hvordan der kan være sammenhæng til andre regelområder.

Virksomheder og personer omfattet af hvidvaskloven (i det følgende *virksomheder*) skal imidlertid være opmærksom på, at der kan være krav i anden lovgivning, som de samtidig skal være opmærksomme på at overholde.

Det er et grundlæggende princip i hvidvasklovgivningen, at virksomheden skal kende sine kunder. Reglerne om kundekendingsprocedurer findes i hvidvasklovens kapitel 3, §§ 10-21.

Formålet med kundekendingsproceduren er, at virksomheder ved, hvem deres kunder er, og hvad der er kundens formål med forretningsforbindelsen eller den enkeltstående transaktion.

Kundekendingsprocedurer er en forpligtigelse, der gælder kontinuerligt i hele kundeforholdet. Det betyder, at oplysninger om kunden skal opdateres med passende intervaller ud fra en risikovurdering, se afsnit 1.1.2 om kundekendingsprocedurer ved passende intervaller. Virksomheden skal kunne dokumentere de oplysninger, som virksomheden indhenter i henhold til kapitel 3.

Hvad er en kunde?

Begrebet kunde dækker over både fysiske personer og juridiske personer (f.eks. selskaber, foreninger og offentlige myndigheder).

Et kundeforhold opstår, når virksomheden enten etablerer en forretningsforbindelse med en kunde eller foretager en enkeltstående transaktion for en kunde. Dette kan f.eks. omfatte, at virksomheden indgår aftale med en fysisk eller juridisk person om, f.eks. åbning af en konto (udlån, indlån, leasing mv.), et depot, en pengeoverførsel, valutaveksling, køb eller salg af værdipapirer, en rådgivningsopgave, en formidlingsopgave, f.eks. salg af fast ejendom m.v. eller en aftale om at udarbejde et regnskab eller udføre revision m.v.

Kunden er den fysiske eller juridiske person, som virksomheden indgår et aftaleforhold med eller på hvis vegne virksomheden gennemfører en transaktion eller aktivitet for.

Eksempler på kundeforhold

- Ved værgemål og samværgemål betragtes værgeren som en person, der handler på vegne af kunden. Det er den umyndige, den umyndiggjorte eller personen under samværgemål, som er kunden.
- Ved en børneopsparing er det barnet, der er kunden. Opretteren af børneopsparingen handler derfor på vegne af kunden.
- En leasingtager er leasingselskabets kunde. Den forhandler, som leasingselskabet køber udstyret af og/eller sælger udstyret til ved leasingaftalens udløb, er ikke omfattet af kundebegrebet i hvidvaskloven.

- En kautionist for en fordring, f.eks. et lån i et pengeinstitut eller realkreditinstitut, skal betragtes som en kunde ved indgåelse af lånet, da kautionisten har indgået en aftale med pengeinstituttet/realkreditinstituttet, og der er dermed etableret en forretningsforbindelse. Det betyder, at i sådan en situation er det både låntager og kautionist, der skal betragtes som kunde.
- Ved tredjemands pant er det en konkret vurdering af det enkelte forhold, om der bliver etableret en forretningsforbindelse. Hvis der i forbindelse med tredjemands pant bliver oprettet en konto, vil der altid være tale om etablering af en forretningsforbindelse.
- Ved livsforsikringer og pensioner er kunden den fysiske eller juridiske person, som selskabet indgår aftale med (forsikringstager) og som er indehaver af forsikringspolice. Ved arbejdsmarkedspensioner og firmaordninger, hvor der udstedes selvstændige policer, er det således lønmodtageren, der skal identificeres og kontrolleres som kunde. Ved gruppeforsikringsordninger, hvor der ikke udstedes selvstændige policer, er det arbejdsgiveren/foreningen, der skal identificeres og kontrolleres som kunde.
- En revisor kan indhente hjælp hos tredjemand (f.eks. en anden revisor eller en skatterådgiver mv.) til udførelsen af opgaver for en kunde. Tredjemand vil her som udgangspunkt skulle anses som underleverandør til revisor. De konkrete omstændigheder kan dog medføre, at tredjemand er indgået i et kundeforhold med revisors kunde. Dette vil f.eks. være tilfældet ved revisors afgivelse af erklæringer. Hvem der er tredjemands kunde beror derfor på en konkret vurdering af bl.a., hvem kundeforholdet her er indgået med, opgavens omfang og varighed, med hvem kontakten sker, samt til hvem ydelsen faktureres.
- En ejendomsmægler (sælgermægler) som bistår ved salg af en fast ejendom skal anse både sælger og køber som kunder. Såfremt køber er repræsenteret af en anden ejendomsmægler, advokat eller andre som er omfattet af hvidvaskloven, skal køber ikke anses som kunde for sælgermægler.
- En købermægler, uanset om denne er registreret som ejendomsmægler, som bistår ved et køb af en fast ejendom skal anse både sælger og køber som kunder. Såfremt sælger er repræsenteret af en ejendomsmægler eller advokat, anses sælger alene for at have indgået en forretningsforbindelse med denne.
- Ved værdipapirhandel er kunden den fysiske eller juridiske person, som virksomheden indgår den juridisk bindende aftale med.
- Særligt om værdipapirhandel kan følgende eksempler på afgrænsning af kundebegrebet anføres:
 1. En modpart, som en værdipapirhandler henvender sig til med henblik på at udføre en kundes ordre er ikke kunde hos værdipapirhandleren.
 2. En værdipapirhandler, der henvender sig til en virksomhed, er kunde hos virksomheden. Værdipapirhandlerens kunder er ikke kunder hos virksomheden.
 3. Hvis en kunde har depot og/eller kontor hos en virksomhed, er kunden dog stadig kunde hos virksomheden, selvom kunden henvender sig gennem en værdipapirhandler, f.eks. gennem en porteføljeplejeaftale hos værdipapirhandleren. Tilsvarende gælder, hvis værdipapirhandleres kundes ordre efterfølgende gennemføres direkte mellem kunden og virksomheden.
 4. Modparter, som en virksomhed indgår handler med via medlemsskab af et reguleret marked, og hvor der gælder delivery versus payment, er ikke kunder.

5. En person, der ejer værdipapirer udstedt af en virksomhed, er ikke kunde hos virksomheden af den grund.

- Advokaters kunder/forretningsforbindelser er deres klienter, og et klientforhold skal betragtes som etableret ved advokatens accept af at ville repræsentere klienten. I mange tilfælde etableres et klientforhold i løbet af det første møde med klienten. I tilfælde hvor der fremsendes materiale til advokaten vil advokaten typisk skriftligt besvare henvendelsen og oplyse, at han vil repræsentere klienten.

1. Hvornår skal en virksomhed gennemføre kundekendingsprocedurer

Hvidvasklovens § 10 beskriver, hvornår en virksomhed skal gennemføre kundekendingsprocedurer:

- Ved etablering af en forretningsforbindelse
- Når en kundes relevante omstændigheder ændrer sig
- Ved passende tidspunkter
- Ved enkeltstående transaktioner over et vist beløb
- Ved udbud af spil, hvor indsatsen eller udbetalingen er over et vist beløb
- Ved mistanke om hvidvask eller finansiering af terrorisme
- Ved tvivl om tidligere indhentede oplysninger om kunden

I de følgende afsnit vil de forskellige oplyste situationer blive nærmere beskrevet.

1.1 Etablering af en forretningsforbindelse

Det er udgangspunktet, at en virksomhed etablerer en forretningsforbindelse, når virksomheden udfører en ydelse eller sælger et produkt til en kunde. For kundeforhold hvor der ikke bliver etableret en forretningsforbindelse, se afsnit 1.2 om enkeltstående transaktioner.

Når virksomheden etablerer et kundeforhold, hvor det på tidspunktet for etableringen forventes, at kundeforholdet bliver af en vis varighed, etableres der en forretningsforbindelse. Der vil derfor være tale om etablering af en forretningsforbindelse, hvis virksomheden vurderer, at kunden vil benytte sig af virksomhedens ydelser gentagne gange og dermed vil være en jævnlig tilbagevendende kunde.

Der er altid tale om etablering af en forretningsforbindelse, hvis en kunde får oprettet en konto eller lignende hos virksomheden f.eks. i forhold til indlån, udlån, leasing, aftale om ejendomssalg mv.

Der må ikke oprettes anonyme konti eller konti under falske navne, og derfor er det et krav, at der altid gennemføres kundekendingsprocedurer ved etablering af en forretningsforbindelse.

1.1.1 En kundes relevante omstændigheder ændrer sig

Hvis der er tale om en etableret forretningsforbindelse, og kundens relevante omstændigheder ændrer sig, skal kundekendingsprocedurerne gennemføres igen.

Virksomheden skal reagere, hvis den bliver opmærksom på ændringer i kundeforholdet f.eks. en større udvidelse af kundeengagementet og/eller til ændringer i kundens virksomhed.

Virksomheden skal i disse situationer ud fra en risikovurdering tage stilling til, om der skal indhentes nye oplysninger om kunden, herunder eksempelvis indhentelse af identitetsoplysninger på ny og kontrol af disse.

Hvis kunden er en juridisk person, skal virksomheden på baggrund af en risikovurdering tage stilling til, om der skal indhentes nye oplysninger om de reelle ejere. Hvis virksomheden har fået nye reelle ejere, skal virksomheden identificere og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere de nye reelle ejere. Derudover vil der ofte være behov for, at virksomheden klarlægger den nye ejer- og kontrolstruktur for den pågældende kunde.

Eksempler på at kundens relevante omstændigheder ændrer sig er f.eks.:

- hvis kundens formål eller tilsigtede beskaffenhed med forretningsforbindelsen ændrer sig væsentligt, f.eks. fordi kunden begynder at foretage langt større transaktioner end tidligere, se afsnit 2.4 om forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed
- hvis en kunde får status som PEP
- hvis en kunde til/fracflytter Danmark eller flytter sit forretningssted til/fra Danmark, herunder særligt til/fra højrisikolande
- hvis en kundes ejer- og kontrolstruktur ændrer sig, f.eks. på grund af en virksomhedsomdannelse eller fordi virksomheden får inddraget en tilladelse til at udføre visse aktiviteter.

Virksomheden skal gennemføre kundekendskabsprocedurer, når virksomheden får viden om, at kundens relevante omstændigheder ændrer sig. Dette kan f.eks. være som led af virksomhedens overvågning, løbende gennemførelse af kundekendskabsprocedurer eller hvis virksomheden på anden måde får positiv viden om kunden, se afsnit 2.5 om løbende overvågning af forretningsforbindelsen.

1.1.2 Kundekendskabsprocedurer ved passende tidspunkter

Når der er tale om en etableret forretningsforbindelse, skal virksomheden gennemføre kundekendskabsprocedurerne med passende intervaller i kundeforholdet. Formålet med dette er at sikre, at de oplysninger, virksomheden har om en eksisterende kunde, er korrekte og tilstrækkelige. Virksomheden skal derfor, ud over gennemførelse af kundekendskabsprocedurer, hvis kundens relevante omstændigheder ændres, også sikre, at de gennemføres ved faste intervaller.

Kravet om gennemførelse af kundekendskabsprocedurer ved passende intervaller skal foretages på et risikobaseret grundlag. Det vil sige, at virksomheden skal fastsætte intervallet ud fra en risikovurdering af kundeforholdet. Virksomheden kan samle kunderne i forskellige kundekategorier, f.eks. kunder med begrænset risiko og kunder med øget risiko, og kan eksempelvis fastsætte et interval for kunder med begrænset risiko og et andet interval for kunder med øget risiko. Virksomheden kan dog ikke beslutte, at kundekendskabsprocedurerne ikke gennemføres.

Det er således hensigten, at virksomheden fokuserer på kundeforhold med øget risici, mens der ved kundeforhold med begrænset risici ikke er behov for samme omfattende og hyppige procedurer.

Der er ikke fastsat en lovbestemt metode til, hvordan virksomheden gennemfører kundekendskabsprocedurer ved passende intervaller. Kundekendskabsprocedurerne kan derfor gennemføres ved f.eks. en automatiseret og/eller en manuel proces. Dette skal dog ske ud fra en risikobaseret tilgang.

Hvis der er tale om et kundeforhold med en juridisk person, kan det for eksempel være relevant i tilfælde med begrænset risici med passende tidspunkter at kontrollere, om kunden har fået nye reelle ejere.

Henvisning til hvidvaskloven: § 10, stk. 1, nr. 1.
Henvisning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 11, litra a.

1.2 Enkeltstående transaktioner

Udgangspunktet er, at en virksomhed etablerer en forretningsforbindelse, når den udfører transaktioner for en kunde, og der dermed skal gennemføres kundekendingsprocedurer. Virksomheden kan dog udføre enkeltstående transaktioner for kunder, der ikke med jævne mellemrum benytter sig af virksomheden.

Virksomheden skal i sine procedurer for kundekendingsprocedurer sikre sig, at virksomheden er i stand til at afgrænse, hvornår en kunde går fra at være en kunde, som virksomheden gennemfører enkeltstående transaktioner for, til at være en forretningsforbindelse. Virksomheden kan derfor fastlægge en række kriterier for at vurdere, om der er tale om en forretningsforbindelse eller ej. Eksempel på sådanne kriterier kan f.eks. være:

1. Antallet af gange kunden benytter sig af virksomheden
2. Tidsintervallet mellem to transaktioner
3. Antallet af transaktioner

Når der er tale om enkeltstående transaktioner, skal virksomheden gennemføre kundekendingsprocedurer, når virksomheden udfører transaktioner for en kunde på mindst 15.000 euro.

For pengeoverførsel og valutaveksling gælder der andre grænser. Der skal ved pengeoverførsel gennemføres kundekendingsprocedurer, når virksomheden udfører en enkeltstående transaktion på mere end 1.000 euro og ved valutaveksling skal procedurerne gennemføres, når transaktionen er 500 euro eller derover.

Kendes transaktionens størrelse ikke på forhånd, skal der gennemføres kundekendingsprocedurer, så snart der er en formodning om, at transaktionen eller transaktionerne samlet modsvarer et beløb på henholdsvis de 15.000 euro, 1.000 euro eller 500 euro.

De ovennævnte grænser gælder, uanset om transaktionen sker på én gang eller som flere transaktioner, der er eller ser ud til at være indbyrdes forbundet.

Eksempler på indbyrdes forbundne transaktioner:

- En kunde beder om at få overført henholdsvis 800 euro og 900 euro og overstiger dermed grænsen på 1.000 euro
- En kunde kommer igen flere gange samme dag eller dagen efter og foretager samme type transaktion igen
- En kunde kommer flere dage i træk og får vekslet beløb, der tilsammen modsvarer et beløb på 500 euro eller mere.

Der er tale om en enkeltstående transaktion, når der ikke bliver etableret en forretningsforbindelse. Det vil sige, at der ikke er tale om en enkeltstående transaktion, hvis der er etableret eller bliver etableret en forretningsforbindelse på grund af andre ydelser, f.eks. kontooprettelse, rådgivning eller lignende.

Jævnligt tilbagevendende kunder hos f.eks. valutavekselvirksomheder og pengeoverførselsvirksomheder vil skulle betragtes som forretningsforbindelser. Det er en konkret vurdering, hvornår en kunde, der foretager gentagne enkeltstående transaktioner skal betragtes som en etableret forretningsforbindelse, og der dermed skal gennemføres kundekendskabsprocedurer. Det afhænger blandt andet af, hvor ofte kunden foretager en transaktion samt hvor lang en tidsperiode, der er imellem de enkelte transaktioner. Se afsnit 1.1 om etablering af en forretningsforbindelse.

Hvis der er mistanke om hvidvask eller finansiering af terrorisme, skal der altid gennemføres kundekendskabsprocedurer, se afsnit 1.5 om mistanke om hvidvask og finansiering af terrorisme.

Virksomheden skal være opmærksom på, at virksomheden ved pengeoverførsler skal overholde kravene i pengeoverførselsforordningen om oplysninger om betaler og betalingsmodtager. Dette krav gælder, selvom virksomheden ikke er forpligtet til at gennemføre kundekendskabsprocedurer efter kravene i hvidvaskloven.

Henvisning til hvidvaskloven: § 10, stk. 1, nr. 2.

4. hvidvaskdirektiv: Artikel 11, stk. 1, litra b.

Anden lovgivning: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/847 af 20. maj 2015 om oplysninger, der skal medsendes ved pengeoverførsler, og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1781/2006.

1.3 Enkeltstående aktiviteter, der ikke er transaktioner (rådgivningsopgaver)

Hvis en virksomhed udfører en enkeltstående aktivitet, der ikke er en transaktion, kan kravene i hvidvasklovens § 11 om indhentning og kontrol af identitetsoplysninger på kunden undlades på baggrund af en risikovurdering.

Et eksempel på en enkeltstående aktivitet er f.eks. en rådgivningsopgave, hvor der ikke umiddelbart er udsigt til, at kunden vil henvende sig med nye opgaver, f.eks. en skatterådgivningsopgave af helt generel karakter eller en enkeltstående generel rådgivningsopgave på investeringsområdet, som ikke tager kundens konkrete indtjenings- og formueforhold i betragtning. I sådanne tilfælde vil der ikke være etableret en forretningsforbindelse. Vurderingen kan derfor foretages på baggrund af, om aktiviteten er af generel karakter, eller om virksomheden for at udføre aktiviteten skal forholde sig til kundens konkrete oplysninger, herunder kundens indtjenings- og formueforhold. Det afgørende er, at der i den konkrete situation ikke er eller bliver indgået en forretningsforbindelse.

Virksomheden skal efterfølgende kunne godtgøre, at der i det konkrete tilfælde har været tale om en enkeltstående aktivitet, og at risikovurderingen af den konkrete kunde har ført til, at kundekendskabsprocedurer kunne undlades.

Oprettelse af et selskab for en kunde eller salg af et tomt selskab kan ikke betragtes som en enkeltstående aktivitet, selvom kundeforholdet må forventes at blive kortvarigt. Udførelse af sådanne aktiviteter for en kunde vil derfor være etablering af en forretningsforbindelse.

Hvis der er mistanke om hvidvask eller finansiering af terrorisme, skal der altid gennemføres kundekendingsprocedurer, se afsnit 1.5 om mistanke om hvidvask og finansiering af terrorisme.

Henvi sning til hvidvaskloven: § 13.
Henvi sning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 2, stk. 3.

1.4 Udbud af spil, hvor indsatsen eller udbetalingen er over et vist beløb

Virksomheder, som udbyder spil, enten selv eller igennem en forhandler, skal gennemføre kundekendingsprocedurer, når der gøres en indsats, udbetales en gevinst eller begge dele på mindst 2.000 euro.

Hvilken del af processen, som udløser udførelsen af kundekendingsproceduren, er valgfri for virksomheden.

Vurderingen af, om flere transaktioner er sammenhængende, kan vurderes ud fra den enkelte forhandler og inden for en periode på 24 timer.

Virksomheden skal uanset være opmærksom på, om der etableres en fast forretningsforbindelse, f.eks. ved oprettelse af loyalitetskort eller ordninger, hvorved en gevinst overføres til en bankkonto. Se afsnit 1.1 om faste forretningsforbindelser.

Henvi sning til hvidvaskloven: § 10, stk. 1, nr. 3.
Henvi sning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 11, litra d.

1.5 Mistanke om hvidvask eller finansiering af terrorisme

Virksomheden skal altid gennemføre kundekendingsprocedurer, når virksomheden har viden eller mistanke om hvidvask eller finansiering af terrorisme. Kravet gælder selvom, der kun er tale om en enkeltstående transaktion under et vist beløb, se afsnit 1.2 om enkeltstående transaktioner, eller udbud af spil, hvor indsatsen eller udbetalingen er under 2.000 euro, se afsnit 1.4 om udbud af spil, hvor indsatsen eller udbetaling er over et vist beløb.

Der kan være situationer med mistanke, hvor det ikke er muligt at gennemføre kundekendingsprocedurer, f.eks. hvis kunden nægter at give disse oplysninger eller kunden forlader virksomheden, når disse bliver efterspurgt. Virksomheden skal i disse tilfælde foretage en underretning med de oplysninger, som virksomheden er i besiddelse af.

Henvi sning til hvidvaskloven: § 10, stk. 1, nr. 4.
4. hvidvaskdirektiv: Artikel 11, stk. 1, litra e.

1.6 Tidligere indhentede oplysninger om kunden

Virksomheden skal gennemføre kundekendingsprocedurer, hvis der er tvivl om, hvorvidt de indhentede oplysninger om kundens identitet mv. er korrekte og/eller tilstrækkelige.

Det betyder, at hvis virksomheden får grund til at tro, at de indhentede oplysninger ikke er tilstrækkelige og/eller korrekte, skal der gennemføres kundekendingsprocedurer på ny. Der ligger i kravet, at der skal ske gennemførelse af hele kundekendingsproceduren eller ud fra en risikobetragtning dele af kundekendingsproceduren. Det er derfor ikke nødvendigvis kun en opdatering af kundens identitetsoplysninger. Virksomheden skal foretage en konkret vurdering af, hvilke oplysninger, der skal indhentes.

Virksomheden bør sondre mellem hvorvidt oplysninger ikke er tilstrækkelige eller ikke er korrekte. Behovet og omfanget af de yderligere kundekendingsprocedurer, der gennemføres i sådanne tilfælde, kan tilrettelægges ud fra det konkrete forhold, eksempelvis:

- er virksomheden i tvivl om hvorvidt nogle konkrete oplysninger er tilstrækkelige, kan virksomheden vurdere, at det kun er dele af kundekendingsproceduren, der er nødvendig at gennemføre igen
- er virksomheden i tvivl om, hvorvidt de indhentede oplysninger er korrekte, kan virksomheden vurdere, at hele kundekendingsproceduren skal gennemføres igen.

I tilfælde med utilstrækkelige oplysninger vil der ofte være tale om, at der mangler supplerende oplysninger om den pågældende kunde. Et eksempel på, hvornår de indhentede oplysninger ikke er tilstrækkelige, kan være, hvis virksomheden får oplysninger om kunden, der medfører, at kundens risikoprofil forøges eller formål og tilsigtede beskaffenhed ændrer sig.

I tilfælde hvor det viser sig, at nogle af oplysningerne ikke er korrekte, kan det ofte være nødvendigt, at virksomheden kontrollerer alle oplysninger på ny, for at sikre sig, at alle oplysninger er korrekte. Det beror dog på, hvilke type oplysninger, der ikke er korrekte. Har kunden f.eks. afgivet et forkert husnummer ved en fejl, vil det ikke nødvendigvis give anledning til, at hele kundekendingsproceduren skal gennemføres igen. Er virksomheden f.eks. i tvivl om, hvorvidt de ukorrekte oplysninger er afgivet bevidst af kunden, skal kundekendingsprocedurerne gennemføres igen på ny.

Se afsnit 6 om risikovurdering - kundekendingsprocedurer.

Henvisning til hvidvaskloven: § 10, stk. 1, nr. 5.
4. hvidvaskdirektiv: Artikel 11, stk. 1, litra f.

2. Indholdet af kundekendingsprocedurer

Hvidvasklovens § 11 fastsætter de almindelige krav til kundekendingsprocedurer.

Kundekendingsprocedurer er en forpligtelse gennem hele forløbet af forretningsforbindelsen med kunden og skal gennemføres på baggrund af en risikovurdering af kundeforholdet. Virksomheden skal således afdække relevante risikofaktorer og ændringer heri i det enkelte kundeforhold for at vurdere omfanget af de kundekendingsprocedurer, der skal gennemføres.

Der ligger i kravene i § 11, at virksomheden skal

- 1) Indhente identitetsoplysninger på kunden
- 2) Kontrollere de indhentede identitetsoplysninger ved en pålidelig og uafhængig kilde

2.1 Indhentning af identitetsoplysninger

Virksomheder skal altid indhente identitetsoplysninger om kunden.

Identitetsoplysningerne kan eksempelvis indhentes gennem almindelig kundekontakt, f.eks. ved kundens personlige fremmøde, ved skriftlig korrespondance mellem kunden og virksomheden, ved telefonsamtale eller via virksomhedens it-systemer, herunder f.eks. ved videokontakt via en tilstrækkelig sikker linje eller via f.eks. netbank.

Fysiske personer

Hvis kunden er en fysisk person, skal der indhentes navn og cpr-nr.

Hvis den pågældende kunde ikke har et cpr-nr., skal der indhentes lignende identitetsoplysning, f.eks. for udlændinge et nationalt id-nummer. Når kunden ikke har et cpr-nr. eller lignende, skal identitetsoplysninger omfatte kundens fødselsdato.

Udgangspunktet er, at det id-nummer, som virksomheden indhenter, skal være unikt og varigt. Et eksempel på et varigt id-nummer er et dansk cpr-nr., hvor der som udgangspunkt er tale om et id-nummer, der kun i meget specifikke tilfælde kan ændres.

Der kan dog være tilfælde, hvor kunden ikke har et unikt og/eller varigt id-nummer. I disse tilfælde skal virksomheden sikre sig, at det id-nummer, de indhenter, er kundens aktive id-nummer. Dette kan f.eks. være relevant, hvor virksomheden bruger kundens pasnummer som det unikke id-nummer. I sådanne tilfælde, kan kun benyttes et pas, der ikke er udløbet på identifikationstidspunktet. Fødselsdato kan anvendes i det sjældne tilfælde, hvor kunden ikke har et unikt id-nummer.

Det er som udgangspunkt kunden, der skal give identitetsoplysningerne. Det er derfor som udgangspunkt ikke tilstrækkeligt, at kunden alene oplyser sit cpr-nr., hvorefter virksomheden selv indhenter kundens navn i CPR (Det Centrale Personregister). I tilfælde med meget begrænset risiko kan det dog være tilstrækkeligt, hvis identitetsoplysninger om kunden indhentes fra kundens arbejdsgiver, f.eks. i tilfældet med arbejdsmarkedspensioner.

Virksomheden skal indhente kundens fulde navn for at sikre, at kontrollen af, at kunden er den, som kunden udgiver sig for at være, er effektiv. Virksomheden kan dog i konkrete tilfælde anlægge en risikobetragtning i forhold til den procedure, virksomheden benytter ved indhentelse af identitetsoplysningerne fra kunden.

Udgangspunktet er, at det af kunden oplyste navn og cpr-nr. skal stemme overens med kontrolkilden. Ved åbenlyse slåfejl kan virksomheden dog acceptere de indhentede oplysninger fra kunden. Mangler dele af kundens fulde navn f.eks. en af kundens fornavne, skal virksomheden indhente identitetsoplysninger igen hos kunden. I praksis vil det eksempelvis skulle ske, hvis virksomheden ikke møder kunden fysisk ved etableringen af forretningsforbindelsen, og kunden udfylder en formular med sine identitetsoplysninger, som derefter vil blive kontrolleret af virksomheden i CPR. Har kunden f.eks. kun angivet to af sine fire navne, skal virksomheden indhente oplysninger om kundens fulde navn fra kunden.

Hvis virksomheden f.eks. indhenter identitetsoplysningerne via en formular og benytter sig af to kontrolkilder, som fremsendes af kunden samlet kan virksomheden vurdere, at kunden har fremsendt sit fulde

navn ved de to kontrolkilder, og der er ikke tvivl om, at kunden er den, som kunden udgiver sig for at være. Et eksempel på to kontrolkilder kan f.eks. være kopi af kørekort og pas.

Virksomheden skal, ved etableringen af en forretningsforbindelse til en kunde, registrere kundens fulde navn.

Virksomheden skal altid kunne godtgøre over for den tilsynsmyndigheden, der fører tilsyn med virksomhedens overholdelse af hvidvaskloven, at virksomheden har et tilstrækkeligt kendskab til kunden.

Juridiske personer

Hvis kunden er en juridisk person, skal der indhentes navn og cvr-nr.

Hvis den pågældende kunde ikke har et cvr-nr., skal der indhentes lignende identitetsoplysninger. Ved udenlandske virksomheder kan anden form for identifikationsoplysning være et registreringsnummer, f.eks. TIN (Tax Identification Number), LEI (Legal Entity Identifier) eller et andet unikt registreringsnummer.

Hvis kunden ikke har et cvr-nr. eller lignende, er det et krav, at virksomheden som minimum har oplysninger om kundens juridiske status (virksomhedsform), f.eks. om der er tale om et selskab med begrænset ansvar, fonde, trust mv.

Henvi- sning til hvidvaskloven: § 11, stk. 1 og 4. 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13.

2.2 Kontrol af identitetsoplysninger

De identitetsoplysninger, som virksomheden har indhentet på en kunde, skal kontrolleres ved dokumenter, data eller oplysninger, der er indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde. Det betyder, at kontrol af kundens identitet skal ske gennem en anden kilde end kunden.

Den pålidelige kilde kan være en offentlig myndighed, men det kan også være en anden pålidelig ekstern kilde. Det er samtidig vigtigt, at der er tale om en aktuel kilde. Dette er særlig relevant i forhold til fysiske id-dokumenter, hvor virksomheden skal være opmærksom på, om dokumentet stadig er gyldigt.

Det er relevant at sikre, at dokumentet, der bruges til kontrol er gyldigt, da personens identitetsoplysninger kan have ændret sig, f.eks. oplysninger om nationalitet, ændring af unikt id-nummer mv.

Virksomheden skal ud fra en risikobetragtning vurdere, om identitetsoplysningerne bør ajourføres på et senere tidspunkt, herunder om identitetsbeviser skal indhentes igen, fordi tidligere identitetsbeviser er udløbet i mellemtiden.

Virksomheden skal indhente et nyt legitimationsdokument, hvis der er opstået tvivl om dokumentets ægthed.

Det er en konkret vurdering, hvor meget dokumentation, data eller oplysninger der skal være for, at der er tale om en tilstrækkelig kontrol af en kundes identitetsoplysninger. Der må dog ikke være anledning til

tvivl om, at kunden er den person, som kunden udgiver sig for at være. Virksomheden skal i den forbindelse risikovurdere sine kunder, og denne vurdering kan medføre, at der skal gennemføres skærpede kundekendskabsprocedurer.

Hvis virksomheden vurderer, at der er øget risiko ved forretningsforbindelsen, skal virksomheden foretage yderligere handlinger, uanset om kundens identitetsoplysninger er kontrolleret. Virksomheden kan kræve yderligere dokumenter fra kunden, foretage opslag i eksterne kilder eller kræve, at første betaling sker fra en bankkonto i kundens navn m.v. Virksomheden skal således vurdere, hvilke procedurer den vil benytte for at sikre, at der ikke er tvivl om, at kunden er den, som kunden udgiver sig for at være. Se afsnit 7 om skærpede kundekendskabsprocedurer.

2.3 Eksempler på kontrol ved en pålidelig og uafhængig kilde

En kontrol ved en pålidelig og uafhængig kilde kan f.eks. være en søgning i et pålideligt og uafhængigt register eller database eller et dokument udstedt af en offentlig myndighed.

Udgangspunktet er, at virksomheden skal have forevist originale fysiske legitimationsdokumenter, når kunden er fysisk til stede. Hvis kunden er fysisk til stede, bør kunden som udgangspunkt også være i stand til at fremvise legitimationsdokumenter og ikke kun en kopi af disse.

Fysiske personer

For fysiske personer kan kontrollen f.eks. bestå af opslag i CPR (Det Centrale Personregister), oplysninger fra SKAT, offentligt udstedte legitimationsdokumenter, som f.eks. pas, kørekort, NemID, legitimationskort, sundhedskort, dåbs- eller navneattest.

Der er ikke krav om, at kunden fremviser billedlegitimation. I de tilfælde, hvor kunden møder fysisk op hos virksomheden, vil kontrol i form af billedlegitimation, f.eks. pas eller kørekort, dog give virksomheden en øget sikkerhed for, at kunden er den person, som kunden udgiver sig for at være. Det vil især være aktuelt i tilfælde, hvor der er tale om høj risiko.

Juridiske personer

For juridiske personer kan kontrollen f.eks. bestå af et opslag i CVR (Det Centrale Virksomhedsregister), oplysninger fra SKAT, kopi af stiftelsesdokument og vedtægter.

Hvis kunden er etableret uden for Danmark, kan lignende oplysninger fra tilsvarende offentlige myndigheder eller registre benyttes til at kontrollere den juridiske persons identitetsoplysninger.

For juridiske personer uden et cvr-nr., f.eks. visse foreninger, kan kontrol ske ved indhentelse af kopi af foreningens stiftelsesdokument og vedtægter, hvis sådanne findes, samt oplysninger om de personer, der kan handle på vegne af foreningen. Stiftelsesdokumentet kan f.eks. være kopi af referat fra den stiftende generalforsamling. Oplysninger om, hvem der kan handle på vegne af foreningen, vil typisk fremgå af vedtægterne, f.eks. formand og kasserer i forening og disses navne vil typisk fremgå af referat af foreningens sidste afholdte generalforsamling.

Der findes mange forskellige typer foreninger, herunder interesseforeninger og frivillige foreninger. Disse foreninger dækker et bredt spektrum, også i forhold til risiko, og virksomheden bør derfor i forbindelse med deres kundekendskabsprocedurer tage højde for dette. Virksomheden skal på den baggrund ud fra en risikovurdering fastlægge, hvilke oplysninger virksomheden har behov for. Virksomheden kan eksempelvis vurdere den enkelte forening på baggrund af en række faktorer som f.eks. foreningens formål,

herunder medlemskredsen, om foreningen er medlem af et anerkendt hovedforbund eller hovedforening, om foreningen er godkendt som en folkeoplysende forening og offentlige tilgængelig information om foreningen, samt hvordan foreningen finansieres.

Når kunden er en juridisk person, skal virksomheden være opmærksom på, kravet om kontrol af de reelle ejeres identitet, se afsnit 2.3 om reelle ejere.

Praktiske eksempler:

Uanset nedenstående eksempler er det altid en konkret vurdering i det enkelte kundeforhold, hvilke oplysninger der skal indhentes fra kunden, og hvornår disse er tilstrækkeligt kontrolleret ved uafhængige og pålidelige kilde(r). Virksomheden skal dog som minimum altid indhente navn og cpr-nr. eller lignende, hvis den pågældende ikke har et cpr-nr.

Et eksempel på en proces for hvordan indhentning og kontrol af en fysisk kunde kan foregå, hvor det er valgt ud fra en risikovurdering, at kontrollen sker ved brug af to kilder:

- Kunden oplyser sit navn og cpr-nr. til virksomheden
- Kunden foreviser virksomheden sit kørekort
- Virksomheden kontrollerer navn og cpr-nr. ved opslag i CPR
- Virksomheden kontrollerer, at oplysningerne på kørekortet stemmer overens med kundens oplyste navn og cpr-nr. Samtidig kontrollerer virksomheden, at billedet på kørekortet stemmer overens med kundens udseende.
- Virksomheden opbevarer dokumentation for kontrollen af identitetsoplysningerne, dvs. i dette tilfælde kopi af kørekort og revisionsspor for opslag i CPR.

For nogle kunder kan det være svært at fremskaffe standard legitimationsdokumenter, som f.eks. sundhedskort og kørekort. Denne type kunder kan f.eks. være arbejdstagere fra udlandet, udenlandske studerende, asylansøgere, flygtninge, hjemløse, personer under værgemål og mindreårige.

Virksomheden bør i den forbindelse have en tilgang til kunden, der kompenserer for de udfordringer, som en sådan kunde har ved at skulle fremskaffe dokumentation for hans/hendes identitet.

Det kan derfor i nogle tilfælde være nødvendigt for en virksomhed at benytte sig af andre kontrolkilder end sædvanlig. Det kan være i form af andre kilder, som kunden er i besiddelse af, men som virksomheden almindeligvis ikke benytter sig af. Det kan f.eks. være en forevisning af et brev fra en offentlig myndighed til kunden sammenholdt med en opholdstilladelse.

Der kan i nogle tilfælde også være nødvendigt at kontakte en offentlig myndighed og bede denne om at bekræfte personens identitet.

Udenlandske arbejdstagere og studerende vil ikke altid fra starten af deres ophold i Danmark have deres cpr-nr. eller folkeregisterregistrering. Dog kan disse typer kunder have behov for at oprette en dansk bankkonto til brug for at opfylde betingelserne for deres opholdstilladelse. Dette er tilfældet ved arbejdstagere fra ikke EU-lande, hvor udlændingeloven i visse tilfælde stiller krav til, at de får deres løn udbetalt til en konto i Danmark som betingelse for opholdstilladelse. I disse tilfælde kan virksomheden f.eks. benytte kundens opholdstilladelse som kilde sammen med andre kilder, som f.eks. pas. I tvivlstilfælde om f.eks. gyldigheden af opholdstilladelsen for arbejdstagere fra ikke EU-lande kan virksomheden rette henvendelse til Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI), der kunne bekræfte denne.

2.4 Distancekunder

Der er bedre mulighed for, at virksomheden kan sikre sig, at kunden er den person, som kunden udgiver sig for at være, når virksomheden møder kunden fysisk. Når kunden ikke er fysisk til stede (distanceforhold), skal virksomheden forholde sig til den potentielt øgede risiko ved dette, og billedlegitimation vil ikke give den samme sikkerhed som ved fysisk fremmøde, medmindre virksomheden f.eks. benytter sig af digitale systemer, der giver virksomheden mulighed for, at kunden fremviser sin billedlegitimation samtidig med, at virksomheden kan se kunden via digitale systemer, f.eks. via et live videolink. Dette vil være med til at sikre en øget sikkerhed for, at kunden er den, som kunden udgiver sig for at være.

Omfanget af kontrollen af identitetsoplysninger om kunder, der ikke er fysisk til stede, afhænger også af egenskaber og karakteristika ved det produkt eller ydelse som forretningsforbindelsen angår i forhold til risikoen for hvidvask og finansiering af terrorisme. Virksomheden skal således altid ud fra en risikovurdering vurdere, hvilke kontrolkilder der er nødvendige for at sikre sig, at kendskabet til kunden er tilstrækkeligt, herunder om der skal anvendes mere end en kilde til kontrol af identitetsoplysninger eller mitigerende tiltag. Et eksempel på et mitigerende tiltag kan eksempelvis være, at virksomheden sender et fysisk brev med en unik kode til kundens folkeregisteradresse, som kunden efterfølgende skal oplyse virksomheden om f.eks. telefonisk eller ved at kunden logger på virksomhedens hjemmeside, se afsnit nedenfor om brug af NemID for yderligere eksempler på mitigerende tiltag.

2.5 Brug af NemID

NemID kan bruges i forbindelse med kontrol af kundens identitetsoplysninger ved brug af PID cpr-match til kontrol af cpr-nr. og offentlig digital signatur (OCES) til kontrol af navn.

NemID er en pålidelig og uafhængig kilde, men i de tilfælde hvor der ikke kun er tale om begrænset risiko, vil det være nødvendigt for virksomheden at benytte sig af andre kontrolkilder eller mitigerende tiltag sammen med NemID for at kunne opnå tilstrækkeligt kendskab til kunden i forbindelse med gennemførelse af kundekendskabsproceduren. Virksomheden skal i den forbindelse være opmærksom på den potentielt øgede risiko, der er for kundeforhold, hvor kunden ikke møder fysisk frem. Se afsnit ovenfor om distancekunder.

Virksomheden kan kun bruge NemID som den eneste kontrolkilde i de tilfælde, hvor virksomheden har foretaget en risikovurdering af det konkrete kundeforhold og vurderet, at der kan gennemføres lempede kundekendskabsprocedurer, og at virksomheden kan opnå tilstrækkelig kendskab til kunden ved brug af NemID. Virksomheden skal dog også være opmærksom på, at der i forhold til det konkrete kundeforhold kan være behov for at indhente andre oplysninger, f.eks. om forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed.

Hvis forretningsforbindelsen med kunden indeholder produkter eller ydelser, hvor det fremgår af den nationale risikovurdering for henholdsvis hvidvask og finansiering af terrorisme, at der er tale om produkter eller ydelser med en høj risiko, vil NemID ofte ikke være tilstrækkeligt til at sikre tilstrækkeligt kendskab til kunderne.

NemID som kontrolkilde kan suppleres med andre tiltag, f.eks. andre kontrolkilder. Det kan også være en mulighed for virksomheden at benytte sig af mitigerende tiltag i forbindelse med brug af NemID. Mitigerende tiltag kan f.eks. være, at den første betaling sker via kundens Nemkonto, en unik kode sendes til et mobiltelefonnummer, der er verificeret, eller telefonisk kontakt gennem et verificeret telefonnummer.

Virksomheden skal kunne godtgøre over for den myndighed, der fører tilsyn med overholdelsen af hvidvaskloven på området, at virksomhedens kendskab til kunden er tilstrækkeligt i forhold til risikoen for hvidvask og finansiering af terrorisme. Virksomhedens kundekendingsprocedurer og herunder kontrollen af identitetsoplysninger skal derfor være tilrettelagt på en sådan måde, at virksomheden har et tilstrækkeligt kendskab til den konkrete kunde.

Henviſning til hvidvaskloven: § 11, stk. 1, nr. 2 og stk. 4.
Henviſning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13, stk. 1, litra a.

2.6 Reelle ejere

Begrebet reelle ejere anvendes i den tidligere hvidvasklovgivning, og anvendes nu både i hvidvasklovgivningen og i regelsættet om registrering af reelle ejere. Begrebet i de to lovgivninger har nu samme baggrund i 4. hvidvaskdirektiv, og der er dermed tale om et fælles begreb. I regelsættet om registrering af reelle ejere er der krav til, at forskellige juridiske personer mv. skal registrere sine reelle ejere i et register. I hvidvasklovgivningen er der krav til, at virksomheder, som er omfattet af hvidvaskloven, skal identificere og kontrollere sine kunders reelle ejere.

Nogle juridiske personer mv. er ikke omfattet af kravet om registrering af sine reelle ejere i regelsættet om registrering af reelle ejere, men denne undtagelse gælder ikke for hvidvasklovens krav til at virksomheder skal identificere og kontrollere sine kunders reelle ejere som led i sine kundekendingsprocedurer. Virksomheder skal derfor også identificere reelle ejere, hvis deres kunde f.eks. er en frivillig forening eller en andelsboligforening, selvom de ikke er omfattet af reglerne om registrering af reelle ejere.

Da reglerne om reelle ejere har samme baggrund, kan virksomheder, der efter hvidvaskloven skal identificere sine kunders reelle ejere, benytte Erhvervsstyrelsens Vejledning om reelle ejere til hjælp til fortolkning af begrebet og vurdering af, hvem der skal identificeres samt til fastlæggelse af ejer- og kontrolstruktur, men virksomhederne skal dog være opmærksomme på, at reglerne for kundekendingsprocedurer er i hvidvaskloven.

Virksomheden skal som led i sin kundekendingsprocedurer identificere kundens reelle ejere.

Virksomheden skal:

- indhente identitetsoplysninger om den eller de reelle ejere
- gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejeres identitet og
- hvis kunden er en juridisk person, skal virksomheden klarlægge den juridiske persons ejer- og kontrolstruktur.

2.6.1 Definition af reelle ejer

En kundes reelle ejer er den eller de fysiske personer, der i sidste ende ejer eller kontrollerer kunden, eller den eller de fysiske personer, på hvis vegne en transaktion eller aktivitet gennemføres.

Reelle ejere kan kun være fysiske personer, og virksomheden skal klarlægge hele kundens ejer- og strukturkæde og finde frem til, hvem der i sidste ende ejer eller kontrollerer kunden.

Eksempelvis hvis en kunde er et selskab A, som ejes af 100 % et andet selskab B, skal virksomheden identificere den eller de fysiske personer, der ejer og kontrollerer selskab B.

Når virksomheden skal identificere hvem der er kundens reelle ejere, skal virksomheden vurdere hvilke personer, der har en tilstrækkelig del af ejerandelene eller af kontrollen. En indikator for hvad der er en tilstrækkelig del vil som udgangspunkt være, at personen har mere end 25 pct. af ejerandele og/eller kontrollen. Det er dog vigtigt at fremhæve, at procentgrænsen kun er en indikator for reelt ejerskab eller kontrol.

Udgangspunktet er, at kunden har reelle ejere og kan identificere dem. Der er dog tilfælde, hvor der ikke er nogle fysiske personer, der ejer og/eller kontrollerer kunden i tilstrækkelig grad, til at de bliver omfattet af definitionen for reelle ejere. I disse tilfælde skal kundens daglige ledelse i stedet betragtes som den eller de reelle ejere.

Hvis virksomheden har identificeret en eller flere reelle ejere, men der alligevel er tvivl om, hvorvidt de personer rent faktisk er de reelle ejere, skal både de identificerede personer og den daglige ledelse betragtes som reelle ejere af kunden.

Virksomheden skal notere de foranstaltninger, som virksomheden har iværksat i forsøget på at identificere de reelle ejere. Noteringen skal ske inden, virksomheden betragter den daglige ledelse som kundens reelle ejere.

Virksomheden skal gemme de oplysninger, som virksomheden har indhentet og brugt til at identificere kundens reelle ejere. Det kan være, at virksomheden har udformet et diagram over den "ejer kæde" der er fra kunden frem til kundens reelle ejere eller et udskrift af Erhvervsstyrelsens register over reelle ejere, hvis virksomheden har benyttet dette i sin undersøgelse.

Virksomheden kan i kundeforhold, som er begrænset risiko, også indhente de oplysninger og noteringer, som kunden selv har benyttet i forbindelse med, at kunden selv har identificeret sine reelle ejere. Dog skal virksomheden forholde sig til kundens oplysninger og noteringer inden disse eventuelt lægges til grund som del af virksomhedens undersøgelse af kunden.

Kravet om indhentning og kontrol af reelle ejere gælder ikke for selskaber, hvis ejerandele handles på et reguleret marked eller et tilsvarende marked, som er undergivet oplysningspligt i overensstemmelse med EU-retten eller tilsvarende internationale standarder (børsnoterede selskaber). I situationer, hvor kundens ejerandele handles på et sådan et marked, skal virksomheden således ikke identificere og kontrollere reelle ejere af kunden.

2.6.2 Indhentelse af identitetsoplysninger

Der skal altid indhentes oplysninger om den eller de reelle ejeres identitet (bortset fra ejere af børsnoterede selskaber). Oplysningerne skal indeholde oplysninger om navn og cpr-nr. eller lignende, hvis den pågældende ikke har et cpr-nr.

Kravet gælder f.eks., når kunden er en juridisk person, eksempelvis et selskab, en fond eller et andet juridisk enhed. Det gælder også f.eks. i forbindelse med en nominee-ordning, hvor det er den person på hvis vegne nomineeen fungerer, der er den reelle ejer.

Virksomheden skal indhente oplysninger, som fastlægger den eller de reelle ejeres identitet. Det beror på en konkret vurdering, hvordan og hvilke oplysninger, som virksomheden indhenter om kundens reelle ejere, men vurdering kan aldrig føre til, at der ikke indhentes nogle identitetsoplysninger.

2.6.3 Kontrol af reelle ejeres identitetsoplysninger

Kontrollen af de indhentede identitetsoplysninger skal foretages ud fra en risikovurdering.

Det er en risikovurdering, hvad der konkret er rimelige foranstaltninger i forhold til kunden. Virksomheden skal dermed altid indhente identitetsoplysninger og derefter foretage en risikovurdering af, hvorvidt og hvorledes disse skal kontrolleres.

At der skal gennemføres "rimelige foranstaltninger" for at kontrollere en reel ejers identitetsoplysninger betyder, at der f.eks. ud fra en risikovurdering kan anvendes oplysninger om de reelle ejere, der udleveres af kunden, hvis virksomheden har vurderet, at kundeforholdet har begrænset risiko. Denne procedure er dog ikke tilstrækkelig i forhold til kontrollen af kundens egne oplysninger. Se afsnit 2.2 om kontrol af identitetsoplysninger.

Hvis virksomheden vurderer, at et kundeforhold er begrænset risiko, kan virksomheden dermed benytte Erhvervsstyrelsens register over reelle ejere som kilde til at identificere hvem kundens reelle ejere er og som kilde til kontrol. Det skal dog bemærkes, at den offentligt tilgængelige del af registeret over reelle ejere ikke indeholder oplysninger om den reelle ejers cpr-nr. Brug af registeret som kilde til kontrol er derfor kun muligt i tilfælde med begrænset risiko, hvor det er vurderet, at dette er tilstrækkeligt som rimelig foranstaltning for at kontrollere den reelle ejer. Det vil som udgangspunkt være i tilfælde, hvor både kunden og produktet er begrænset risiko.

Hvis virksomheden vurderer, at der er en øget risiko ved kundeforholdet, vil det ikke være tilstrækkeligt alene at kontrollere identitetsoplysningerne ved at få dem udleveret af kunden. Her kan der være behov for, at den eller de reelle ejeres identitet kontrolleres ved en eller flere uafhængige kilder, f.eks. ved kopi af et offentligt udstedt identifikationsdokument, se afsnit 2.2.1 om eksempler på kontrol ved en pålidelig og uafhængig kilde.

2.6.4 Klarlæggelse af ejer- og kontrolstruktur

Når kunden er en juridisk person, skal virksomheden altid klarlægge den juridiske persons ejer- og kontrolstruktur. Med ejer- og kontrolstruktur skal forstås, at virksomheden indhenter oplysninger om eksempelvis kundens ledelse, tegningsregler, ejeraftaler, kapitalklasser eller lignende. Virksomheden skal selv vurdere hvilke oplysninger, der er relevante for at klarlægge kundens ejer- og kontrolstruktur.

Virksomhedens klarlæggelse af en kundes ejer- og kontrolstruktur bidrager til at afdække, hvem der er kundens reelle ejere. Virksomheden kan derfor ofte med fordel klarlægge ejer- og kontrolstrukturen først, for at få klarhed over, hvem virksomheden skal identificere og eventuelt kontrollerer som kundens reelle ejere.

Det er derfor nødvendigt, at virksomheden altid klarlægge hele kundens ejer- og kontrolstruktur, dvs. at virksomheden skal klarlægge hele ejerkæden af eventuelle juridiske personer (virksomheder) for at finde frem til de personer, der i sidste ende ejer eller kontrollerer kunden. En klarlæggelse af ejer- og kontrolstrukturen omfatter derfor også eventuelle udenlandske juridiske eller fysiske ejere.

Virksomheden kan ud fra en risikovurdering beslutte, hvilke undersøgelser der iværksættes for at klarlægge ejer- og kontrolstrukturen. Det kan derfor i tilfælde med begrænset risiko være tilstrækkeligt, at virksomheden klarlægger strukturen ved et koncerndiagram, der viser ejerandelene, eller ved at virksomheden indhenter oplysningerne via CVR (Det Centrale Virksomhedsregister), herunder om virksomhedens reelle ejere.

I tilfælde med øget risiko kan det være nødvendigt, at virksomheden indhenter dokumentation for ejerandelene i form af vedtægter, aktiebog eller lignende.

Der skal i alle forretningsforbindelser med juridiske personer gennemføres foranstaltninger, der klarlægger ejer- og kontrolstrukturen, men virksomheden fastlægger selv omfanget af foranstaltningerne ud fra virksomhedens risikovurdering af forretningsforbindelsen.

Konkrete eksempler på identifikation af reelle ejere

Uanset følgende eksempler, er det en konkret vurdering, som virksomheden selv skal foretage ved etablering af en forretningsforbindelse i henhold til hvidvaskloven. Virksomheden skal dog som minimum altid indhente navn og cpr-nr. eller lignende, hvis kundens reelle ejere ikke har et cpr-nr.

Offentlig ejet:

I forretningsforbindelser, hvor kunden er eller ejes 100 pct. af en offentlig myndighed, kommune, statsejet virksomhed mv., vil der ikke være fysiske personer, der ejer eller kontrollerer en kunden i et sådan omfang, at vedkommende omfattes af definitionen af reel ejer, og derfor skal den daglige ledelse betragtes som reelle ejer.

Hvis kunden er en statslig myndighed, en styrelse eller en selvstændig offentlig ejet virksomhed, er det direktøren, der skal betragtes som reel ejer. Hvis kunden er et ministerium er det departementschefen, der skal betragtes som reel ejer.

Hvis kunden f.eks. er et aktieselskab, der er 100% af en statslig myndighed, er det den daglige ledelse i aktieselskabet (direktionen), der skal betragtes som reelle ejere.

Er kunden en offentlig/kommunalt ejet daginstitution eller lignende, skal virksomheden betragte daginstitutionens daglige ledelse, som den eller de reelle ejere i henhold til hvidvaskloven. Hvis en daginstitution f.eks. skal lease en kaffemaskine, er det den, der dagligt leder og træffer beslutninger på vegne af institutionen, der skal betragtes som reel ejer.

Er det selve kommunen der er kunden, er det en konkret vurdering, hvem der varetager den daglige ledelse. I en kommune kan det være borgmesteren eller en anden fysisk person, der har lignende beføjelser over den del af kommunen, som indgår aftalen med virksomheden, der i dette tilfælde vil være den, der varetager den daglige ledelse. Kommuner kan have administrative strukturer, f.eks. hvor de har flere borgmestre og ikke kun en borgmester. Er det f.eks. børne- og ungeudvalget i Københavns Kommune, der træffer beslutning om opførelse af nye spejderhytter og dermed er bygherre, kan det vurderes, at det er borgmesteren for børne- og ungeudvalget, der skal betragtes som den reelle ejer i det konkrete eksempel.

Frivillige foreninger og andelsboligforeninger:

Når virksomheden skal identificere reelle ejere af en kunde, kan virksomheden tage udgangspunkt i, hvilke type virksomhed eller anden juridisk enhed, som kunden ligner. Er kunden f.eks. en frivillig forening eller en andelsboligforening, kan virksomheden tage udgangspunkt i, hvordan virksomheden identificerer reelle ejere i andre typer foreninger, f.eks. visse foreninger, som er omfattet af regelsættet om registrering af reelle ejere.

Som udgangspunkt skal virksomheden finde ud af, om der er en eller flere personer, der ejer eller kontrollerer foreningen i overensstemmelse med definitionen af reelle ejere. Er der ingen personer, der kan identificeres, skal den daglige ledelse betragtes som reelle ejere. I foreninger vil det ofte enten være foreningens bestyrelse eller direktionen, hvis foreningen har en sådan, der vil udgøre foreningens daglige ledelse, og som dermed skal betragtes som reelle ejere. Det er dog en konkret vurdering af den enkelte forening og dennes forhold.

Til brug for identifikation af de reelle ejere, kan virksomheden f.eks. indhente foreningens stiftelsesdokument, vedtægter eller referater fra generalforsamlingen.

Investeringsforeninger:

Når kunden er en investeringsforening eller en afdeling i en investeringsforening, skal virksomheden identificere og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere de fysiske personer, der i sidste ende ejer og kontrollerer den juridiske enhed, som virksomheden indgår forretningsforbindelsen med. I dette eksempel vil det være investeringsforeningen som juridisk person med et CVR-nr., også selvom der f.eks. kun skal leveres en ydelse til en enkelt afdeling i investeringsforeningen.

Er der ingen personer, der ejer eller kontrollerer investeringsforeningen i en sådan grad, at de kan defineres som reelle ejere, skal foreningens daglige ledelse betragtes som reel ejer. Til dette kan henvises til Erhvervsstyrelsen Vejledning bilag 2.

Alternative investeringsfonde:

Når kunden er en alternativ investeringsfond (AIF).

En AIF kan f.eks. være en private equity fond, ejendomsfond eller andet. Når kunden er en AIF, skal virksomheden identificere og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere de fysiske personer, der i sidste ende ejer og kontrollerer den juridiske enhed, som virksomheden indgår forretningsforbindelsen med. I dette eksempel vil det være AIF'en som juridisk person med et CVR-nr.

Er der ingen personer, der ejer eller kontrollerer AIF'en i en sådan grad, at de kan defineres som reelle ejere, skal AIF'ens daglige ledelse betragtes som reel ejer.

Filialer:

Hvis kunden er en filial, skal virksomheden klarlægge ejer- og kontrolstrukturen og finde frem til, hvilke fysiske personer, der ejer eller kontrollerer filialens hoved/moderselskabet.

Folkekirkens menighedsråd:

For folkekirkens menighedsråd er det alle medlemmerne af menighedsrådet, der skal betragtes som reelle ejere.

Fonde:

Hvis en kunde er en fond, skal virksomheden vurdere hvem der i sidste ende direkte eller indirekte kontrollerer fonden.

Fonde, herunder erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde, er kendetegnet ved, at de ikke har ejere. Som reel ejer af en fond anses den eller de fysiske personer, der i sidste ende direkte eller indirekte kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder bestyrelsen og i nogle tilfælde også særligt begunstigede personer. Sidstnævnte skal dog som udgangspunkt kun anses som reelle ejere, hvis de med navns nævnelser efter fondens vedtægt har et retskrav på at modtage en ikke ubetydelig andel af fondens midler.

I dansk ret kan en stifter af en fond ikke have ejerbeføjelser over fondens midler, og stifteren er derfor som udgangspunkt ikke reel ejer.

Det er dog en konkret vurdering, og det kan ikke udelukkes, at der kan være situationer, hvor stifteren som følge af særlige beføjelser i fondens vedtægter, kan vurderes at være reel ejer.

Stifteren kan derudover være reel ejer, hvis vedkommende er medlem af bestyrelsen i fonden.

Trusts og lignende retlige arrangementer:

Hvis en kunde f.eks. ejes af en udenlandsk trust, skal virksomheden identificere og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere kundens reelle ejere. Virksomheden skal derfor vurdere trusten, og herunder trustens stiftere, forvaltere (trustee(s)) og protektoren, som trustens reelle ejere.

Virksomheder med ejerandele, der handles på et reguleret marked:

Er kunden ejet af en (børsnoteret) virksomhed, hvis ejerandele handles på et reguleret marked, vil det være kundens daglige ledelse, der skal betragtes som reelle ejere, da der ikke er reelle ejere af den (børsnoterede) virksomhed.

Ved identifikation af, hvem der er reel ejer i andre typer juridiske personer mv. kan henvises til Erhvervsstyrelsens Vejledning om reelle ejere, som bl.a. vejleder om identifikation af reelle ejere selskaber, fonde, visse foreninger og i virksomheder, som er omfattet af finansiel lovgivning mv. Erhvervsstyrelsens Vejledning bilag 2 er et fortolkningsbidrag i forbindelse med udførelse af kundekendingsprocedurer til, hvem der skal betragtes som reelle ejere i de situationer, hvor der ikke kan identificeres nogle fysiske personer, der ejer eller kontrollerer virksomheden i en sådan grad, at de bliver reelle ejere i hvidvasklovens forstand.

Henvisning til hvidvaskloven: § 11, stk. 1, nr. 3 og § 2, stk. 1, nr. 1 og 9.

Henvisning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13, stk. 1, litra b.

Henvisning til Erhvervsstyrelsens vejledning: Reelle ejere, vejledningen handler om reelle ejere, herunder hvem, hvad og hvor der skal registreres.

2.7 Forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed

Virksomheden skal vurdere forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed. Hvis det er relevant, skal virksomheden også indhente oplysninger om formålet og den tilsigtede beskaffenhed hos kunden.

Virksomheden skal foretage en konkret vurdering af, om det er relevant at indhente oplysninger. Vurderingen kan bl.a. bero på produkttypen.

Viden om forretningsforbindelsens formål og tilsigtede beskaffenhed hjælper virksomheden til at vurdere, om forretningsforbindelsen har et legitimt formål og til at få en dybere indsigt i forretningsforbindelsens samlede risikoprofil.

Kravet om, at virksomheden skal vurdere forretningsforbindelsens formål, betyder, at virksomheden skal kende kundens formål med, hvorfor kunden ønsker den pågældende forretningsforbindelse, f.eks. at kunden skal bruge en indlånskonto til udbetaling af løn eller at kunden ønsker at investere i aktier og andre værdipapirer.

Formålet med forretningsforbindelsen er relevant for virksomhedens vurdering af det konkrete kundeforhold, herunder i vurderingen af, om der er risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme. Derudover er oplysningerne relevante for virksomhedens overvågning af kundeforholdet og til virksomhedens afgørelse af, om en specifik transaktion eller lignende er udsædvanlig for kunden og for kundens formål med forretningsforbindelsen.

Virksomheden skal have indsigt i, hvorfor kunden ønsker produktet eller ydelsen. Hvis virksomheden vurderer, at det er relevant at indhente oplysninger om formålet, kan virksomheden f.eks. have brug for oplysninger om:

- hvorfor kunden ønsker et bestemt produkt eller tjenesteydelse
- hvad der er den forventede størrelse, antal eller frekvens af transaktioner, som kunden ønsker gennemført.

Hvis virksomheden ud fra en risikobaseret vurdering ikke indhenter oplysninger om formålet, kan virksomheden benytte sin overvågning af kunden til at vurdere, om kundens formål med forretningsforbindelsen er i overensstemmelse med virksomhedens viden herom. Her kan virksomheden ud fra overvågningen vurdere, hvad der er typisk eller sædvanligt for det pågældende kundetypeforhold, og om den konkrete kunde afviger fra dette.

Kravet om, at virksomheden skal vurdere forretningsforbindelsens tilsigtede beskaffenhed, betyder, at virksomheden skal kende karakteren af forretningsforbindelsen, dvs. de egenskaber og forhold, der tilsammen giver forretningsforbindelsen sin karakter.

Virksomheden vil oftere have behov for at indhente oplysninger om den tilsigtede beskaffenhed end om formålet, fordi formålet kan være fastlagt i eller følge af produkttypen. Forretningsforbindelsens tilsigtede beskaffenhed siger noget konkret om kunden og kundens anvendelse af produktet. Dette kan f.eks. være at forstå oprindelsen af kundens midler, eller forstå hvordan en virksomhedskunde opnår sin indtjening.

Hvis virksomheden vurderer, at det er relevant at indhente oplysninger om den tilsigtede beskaffenhed, kan virksomheden f.eks. have brug for oplysninger om:

- kundens konkrete forretningsmodel, hvis kunden er en juridisk person
- kundens indtægts- og formueforhold
- hvordan kunden påtænker at anvende midlerne.

Henvisning til hvidvaskloven: § 11, stk. 1, nr. 4.

Henvisning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13, stk. 1, nr. c.

2.8 Løbende overvågning af forretningsforbindelsen

Virksomheden skal løbende overvåge den etablerede forretningsforbindelse. Kravet gælder både i forhold til overvågning af de transaktioner, som kunden foretager, og i forhold til andre aktiviteter, som f.eks. den almindelige kontakt med kunden, generelt betegnet kundens adfærd.

Formålet med overvågningen er blandt andet at afdække, om den enkelte kundes adfærd er i overensstemmelse med virksomhedens kendskab til kunden. Virksomheden skal således overvåge kundens adfærd for at sikre, at denne stemmer overens med kundens forretnings- og risikoprofil og samtidig også andre kunder, der har samme forretnings- og risikoprofil.

Ved "kundens forretningsprofil" menes der oplysninger om kundens profil på baggrund af oplysninger om f.eks. formål med forretningsforbindelsen, omfang af transaktioner, transaktioners størrelse, regelmæssighed og varighed. Ved "kundens risikoprofil" menes der, at overvågningen af forretningsforbindelsen skal ske ud fra den profil af kunden, som virksomheden er kommet frem til på baggrund af sin risikovurdering af forretningsforbindelsen med kunden, se afsnit 6 om risikovurdering – kundekendingsprocedurer.

Overvågningen skal tilrettelægges efter den enkelte kundes forhold og løbende justeres på baggrund af kundens historik og virksomhedens viden om kunden. Dog kan virksomheder med en simpel forretningsmodel, vælge at overvåge alle eller en gruppe af sine kunder på samme måde, f.eks. en pengeoverførselsvirksomhed, der har samme kundetyper og kun overfører penge til et geografisk område.

Virksomheden skal ved overvågningen sikre sig, at de transaktioner og aktiviteter, som kunden foretager, er i overensstemmelse med virksomhedens viden om kunden og dennes forretnings- og risikoprofil. Hvis en kundes forretnings- og risikoprofil ændrer sig, skal virksomheden justere overvågningen af kunden.

Virksomheden skal ud fra en risikovurdering søge oplysning om oprindelsen af kundens midler (midlernes oprindelse), hvis en transaktion er udsædvanlig ud fra virksomhedens viden om kundens indtjenings- og formueforhold, herunder likviditet. Virksomheden skal i sådanne tilfælde kende oprindelsen af de midler, som vedrører forretningsforbindelsen. Det vil typisk ikke være tilstrækkeligt at få en underbygget oplysning fra kunden for at afkræfte en mistanke, men virksomheden skal indhente dokumentation f.eks. en salgsaftale, lønsedler, boopgørelse eller lignende.

Begrebet midlernes oprindelse dækker over, hvor følgende har oprindelse:

- kundens formue,
- midler, der indgår i transaktionen eller
- midlerne, der er en del af forretningsforbindelsen.

Ønsker en kunde f.eks. at indsætte/har indsat et stort beløb, som virksomheden vurderer er udsædvanlig for kunden, kan virksomhed eksempelvis indhente oplysninger og dokumentation for oprindelsen af de midler, som kunden ønsker at indsætte/har indsat.

I forhold til kunder med en øget risiko kan det være nødvendigt at kende midlernes oprindelse, inden virksomheden foretager en transaktion eller anden aktivitet for kunden. Det vil f.eks. være relevant i tilfælde, hvor virksomheden ud fra deres risikovurdering af forretningsforbindelsen har vurderet, at der er

tale om et kundeforhold med øget risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme. Se afsnit 7 om skærpede kundekendingsprocedurer.

I forhold til forretningsforbindelser, der handler om rådgivnings- og formidlingsopgaver, skal virksomheden overvåge, om kundens forespørgsler er usædvanlige i forhold til virksomhedens oplysninger om kunden og dennes forretnings- og risikoprofil.

Da kravet om overvågning både gælder for transaktioner og aktiviteter, kan det være relevant både at have en manuel og systembaseret overvågning. En manuel overvågning kan f.eks. være, at virksomheden har fastlagt, hvordan de ansatte rapporterer mistænkelig adfærd til den hvidvaskansvarlige. Den systembaserede overvågning kan f.eks. være et IT-system, der overvåger kundernes transaktioner og aktiviteter og ved usædvanlig eller mistænkelig adfærd, udløser en alarm.

Der er ikke krav om, at virksomheder har et IT-system til overvågning, men i virksomheder med et stort antal af kunder og komplekse produkter og transaktioner, kan det være nødvendigt for at sikre den fornødne overvågning. Det kan f.eks. være aktuelt i forbindelse med et pengeinstituts overvågning af deres kunder.

Henvi sning til hvidvaskloven: § 11, stk. 1, nr. 5.
Henvi sning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13, stk. 1, litra d.

2.9 Løbende ajourføring af oplysninger om kunden

Oplysninger, dokumenter og data, der er indhentet om en kunde, skal løbende ajourføres med henblik på, at virksomheden kan vurdere, om forretningsforbindelsens risiko er ændret. Det betyder, at der kan være behov for, at oplysninger, som virksomheden indhenter som led i sine kundekendingsprocedurer, bliver opdateret i løbet af kundeforholdet.

Virksomheden kan fastsætte procedurer for ajourføringen. Virksomheden kan f.eks. beslutte, at ajourføring af oplysninger om kunder, såfremt de er inddelt i forskellige risikoklassifikationer, kan fastsættes i forskellige intervaller ud fra om de f.eks. er henholdsvis begrænsede, mellem eller høj risiko.

Se afsnittene 1.1.1 om en kundes relevante omstændigheder ændrer sig og 1.1.2 om kundekendingsprocedurer ved passende tidspunkter.

Henvi sning til hvidvaskloven: § 11, stk. 1, nr. 5.
Henvi sning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13, stk. 1, litra d.

3. Når en person handler på vegne af en kunde

Når en person handler på vegne af en kunde eller når der er tvivl om, hvorvidt en person handler på egne vegne skal virksomheden:

- Identificere personen
- Kontrollere personens identitet ved en pålidelig og uafhængig kilde.

Kravet opstår i de tilfælde, hvor en person selv oplyser, at vedkommende handler på vegne af en anden, eller hvor virksomheden er i tvivl om, hvorvidt personen handler på vegne af sig selv.

Den fysiske eller juridiske person, som en anden person handler på vegne af, er kunden, og det er derfor denne person, som virksomheden skal gennemføre kundekendingsprocedurer på.

Den person, der handler på vegne af kunden, er virksomheden alene forpligtet til at identificere og kontrollere identiteten af. Det betyder, at virksomheden ikke skal gennemføre andre kundekendingsprocedurer på denne person, herunder f.eks. formål og tilsigtede beskaffenhed.

Når fysiske eller juridiske personer handler på vegne af en kunde, skal virksomheden sikre, at den fysiske eller juridiske person har beføjelse til dette.

Anvendelsesområdet for bestemmelsen vedrører tredjeparter, og på denne baggrund er stillingsfuldmagter ikke omfattet af hvidvasklovens § 11, stk. 2. Virksomheden bør dog sikre sig, at den pågældende person handler på baggrund af en stillingsfuldmagt og inden for rammerne af denne.

Hvis virksomheden er i tvivl, om en kunde handler på egne vegne, kan det i nogle tilfælde være tilstrækkeligt at spørge kunden. Hvis virksomheden ikke kan afkræfte tvivlen ved at spørge kunden, eller hvis der er tvivl om, hvorvidt kundens oplysninger er korrekte, skal virksomheden kontrollere kundens identitet.

Ved fuldmagtsforhold er det virksomheden, der skal vurdere, hvilken dokumentation, der er nødvendig. Der er nogle produkter, hvor der naturligt foreligger et fuldmagtsforhold, f.eks. børneopsparinger. Dette produkt er af begrænset risiko, og barnet som kunde kan f.eks. identificeres og kontrolleres ved sin dåbsattest og forældrene eller bedsteforældrene skal identificeres og kontrolleres som fuldmagthavere, der handler på vegne af barnet.

Der er andre fuldmagtsforhold, hvor alene ét dokument kan være tilstrækkelig dokumentation, dette kan f.eks. være en kommunalt ansat, som kan fremvise sit identitetskort, der er udstedt af kommunen, og som dokumenterer ansættelsesforholdet.

I situationer, hvor fuldmagtsforholdet ikke er klar, eller hvor der er tvivl om fuldmagtsforholdet, skal virksomheden have oplysninger eller dokumentation fra personen, som skal bevise, at personen har den nødvendige beføjelse til at handle på kundens vegne.

Kravet til, at virksomheden sikrer, at den fysiske eller juridiske person, der handler på vegne af kunden, har beføjelse til dette, gælder ikke, hvis den pågældende person er en advokat med beskikkelse i Danmark eller i et EU- eller EØS-land.

Henvisning til hvidvaskloven: § 11, stk. 2.

Henvisning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13, stk. 1.

4. Begunstigede ved livs- og pensionsforsikringer

Ved livs- og pensionsforsikringer skal der indhentes identitetsoplysninger på den, der er begunstiget i forhold til policen. Livs- og pensionsselskaber skal således som led i deres kundekendskabsprocedurer indhente navn på begunstigede.

Hvis der er tale om en unavngiven person eller en gruppe af unavngivne personer, skal virksomheden have tilstrækkelige oplysninger til at kunne identificere de begunstigede ved udbetalingstidspunktet.

”Tilstrækkelige oplysninger” betyder, at livs- eller pensionsforsikrings-selskabet vurderer, at selskabet kan identificere den begunstigede på det tidspunkt, hvor udbetalingen finder sted. Indsættelse af nærmeste pårørende som begunstiget vil være tilstrækkeligt, da den begunstigede ved udbetalingstidspunkter vil kunne identificeres ud fra de gældende regler for nærmeste pårørende.

Så snart den begunstigede er identificeret eller udpeget, skal virksomheden indhente identitetsoplysninger om vedkommende. Indhentning af identitetsoplysninger på den begunstigede kan f.eks. ske ved, at kunden (forsikringstager) oplyser virksomheden om navn og cpr-nr. på den pågældende.

Formålet med at indhente oplysninger om navn på den begunstigede er, at disse oplysninger skal indtages i risikovurderingen af kundeforholdet, herunder om der skal iværksættes skærpede kundekendskabsprocedurer.

Hvis en begunstigede er PEP, skal der gennemføres skærpede kundekendskabsprocedurer, se Finanstilsynets vejledning til reglerne om politisk eksponerede personer.

Kontrol af identitetsoplysninger for begunstigede

Begunstigedes identitetsoplysninger skal kontrolleres på samme måde som kunder efter § 11, stk. 2. Kontrollen skal således ske på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde, se afsnit 2.2 om kontrol af identitetsoplysninger.

Kontrollen af identitetsoplysninger skal ske før, udbetaling til den begunstigede finder sted. Det betyder, at kontrollen af identitetsoplysninger kan vente med at blive gennemført til et tidspunkt inden udbetalingen til den begunstigede, men indhentelse af identitetsoplysninger kan ikke vente til dette tidspunkt.

Henvi-sning til hvidvaskloven: § 12, stk.1 og 2.

Henvi-sning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13, stk. 5.

5. Korrespondentforbindelser

Indgåelse af en korrespondentforbindelse med en respondent, der er del af Den Europæiske Union (EU) og/eller af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), er omfattet af hvidvaskloven.

Virksomheden skal ved etablering af en korrespondentforbindelse, hvor respondenten er beliggende i EU eller EØS, gennemføre almindelige kundekendskabsprocedurer, herunder foretage en risikovurdering af den konkrete forretningsforbindelse med respondenten mv.

En korrespondentforbindelse, der indgås med en respondent i EU/EØS kan derfor f.eks. konkret vurderes at være høj risiko, og i sådan tilfælde skal virksomheden gennemføre skærpede kundekendskabsprocedurer.

5.1 Grænseoverskridende korrespondentforbindelse

Inden virksomheder omfattet af hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 1-13 og 19 etablerer en grænseoverskridende korrespondentforbindelse, dvs. hvor respondenten er etableret i et land, der ikke er del af EU/EØS, skal virksomheden gennemføre en række skærpede foranstaltninger ud over de almindelige kundekendskabskrav.

Det betyder, at en korrespondentforbindelse med en respondent uden for EU/EØS er betinget af, at skærpede foranstaltninger gennemføres. Som nævnt lige oven for betyder dette ikke, at korrespondentforbindelser beliggende inden for EU/EØS ikke kan være genstand for skærpede kundekendskabsprocedurer.

Det er virksomheden, altså korrespondenten, der er underlagt kravene om at gennemføre skærpede kundekendskabsprocedurer.

En korrespondentforbindelse defineres som:

- a) Levering af pengeinstitutydelser fra et pengeinstitut (korrespondenten) til et andet pengeinstitut (respondenten), herunder oprettelse af løbende konto eller passivkonto, samt øvrige ydelser som likviditetsstyring (cash management), international overførsel af midler m.v.
- b) En forbindelse mellem en virksomhed omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1-13 eller 19, (korrespondenten) til en anden virksomhed omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1-13 eller 19, (respondenten), hvor der leveres lignende ydelser, herunder forbindelser indgået med henblik på værdipapirtransaktioner eller overførsler af midler.

En korrespondentforbindelse er ofte karakteriseret ved dens løbende og gentagne karakter. Der vil derfor i almindelighed ikke være etableret en korrespondentforbindelse ved gennemførelse af en enkeltstående transaktion. Virksomheden skal dog i vurderingen af, om der er tale om en enkeltstående transaktion eller etablering af en korrespondentforbindelse, tage højde for risikoen i transaktionen, herunder beløbsstørrelse og produkt. Virksomheden skal have klare procedurer for dette, herunder for hvordan det sikres, at det kun er tale om en enkeltstående transaktion.

Et eksempel på en korrespondentforbindelse:

- En udenlandsk bank (respondenten), som er beliggende uden for EU/EØS, har en konto i bank X (korrespondenten), som er beliggende i Danmark.
- Den udenlandske bank beder bank X om at overføre penge fra den udenlandske banks konto i bank X til XX-bank
- Det er bank X, der leverer en pengeinstitutydelse til den udenlandske bank, hvorfor bank X er korrespondent og skal foretage skærpede kundekendskabsprocedurer over for den udenlandske bank”

5.2. Korrespondentens forpligtelser:

Hvis en korrespondent, f.eks. et pengeinstitut eller en pengeoverførselsvirksomhed i Danmark, skal etablere en forretningsforbindelse med en respondent fra et land, som ikke er et EU- eller EØS-land, skal korrespondenten:

- indhente tilstrækkelige oplysninger om respondenten, så korrespondenten forstår, hvori respondentens virksomhed består
- bedømme respondentens omdømme ud fra offentligt tilgængelige oplysninger
- bedømme kvaliteten af det tilsyn, som føres med respondenten i det pågældende land, hvor respondenten er etableret f.eks. på baggrund af evalueringsrapporter fra FATF, IMF mv. eller ved at kontakte respondentens tilsynsmyndighed
- indhente tilstrækkelige oplysninger til at sikre, at respondenten har effektive kontrolprocedurer med henblik på at overholde regler om bekæmpelse af hvidvask og finansiering af terrorisme
- indhente godkendelse hos den hvidvaskansvarlige
- dokumentere korrespondentens henholdsvis respondentens ansvar for at opfylde af reglerne i hvidvaskloven.

Ad: Indhente tilstrækkelige oplysninger om respondentens virksomhed, omdømme og underlagte tilsyn:
Virksomheden kan f.eks. indhente oplysninger til brug for disse vurderinger via søgninger på internettet, private udbydere af information eller fra respondenten selv.

Ad: Indhente tilstrækkelige oplysninger til at sikre, at respondenten har effektive kontrolprocedurer med henblik på at overholde regler om bekæmpelse af hvidvask og finansiering af terrorisme:

Når virksomheden skal indhente tilstrækkelige oplysninger, skal virksomheden vurdere det på baggrund af de krav, der gælder i henhold til internationale standarder, som er svarende til de krav, som gælder i den danske hvidvasklov.

Korrespondenten skal altid foretage vurderingen af respondenten, og korrespondenten skal derfor selv vurdere omfanget af undersøgelsen af respondenten.

Korrespondenten kan eksempelvis, som en del af undersøgelsen af respondenten:

- benytte Wolfsberg Group's Standard Anti-Money Laundering Questionnaire, til den potentielle respondentforbindelse med henblik på besvarelse
- indhente oplysninger om respondentens politik på hvidvaskområdet
- undersøge, om respondenten har været dømt, involveret eller mistænkt for hvidvask eller terrorfinansiering.
- indhente oplysninger om respondentens procedurer for kontrol, compliancefunktion eller lignende.

Det er af afgørende betydning, at korrespondenten, ud fra en risikovurdering, ikke alene forlader sig på information levereret af respondenten selv, f.eks. via Wolfsberg Group's Standard Anti-Money Laundering Questionnaire.

Ad: Indhente godkendelse hos den hvidvaskansvarlige:

Den hvidvaskansvarlige skal i sin eventuelle godkendelse af en korrespondentforbindelse foretage en reel vurdering af respondentforbindelsen på baggrund af de oplysninger, som korrespondenten har indhentet om respondenten. Der gælder ingen formkrav til godkendelsen, men virksomheden skal kunne dokumentere den.

Ad: Dokumentere korrespondentens henholdsvis respondentens ansvar for opfyldelse af reglerne i hvidvaskloven:

Korrespondenten skal sikre sig, at der er klare aftaler mellem korrespondenten og respondenten om ansvaret for opfyldelse af kravene i hvidvaskloven i tilfælde, hvor midler tilhørende respondentens kunder vil blive indsat på en konto, der er oprettet af korrespondenten i Danmark. Ansvar skal derfor være "dokumenteret" og det betyder, at det skal være skrevet ned, hvem der har ansvaret for de enkelte forpligtelser, og at denne aftale om ansvaret er vedtaget af både korrespondenten og respondenten.

Der er visse faktorer, der kan indikere en øget risiko, som korrespondenten skal være opmærksom på, som bl.a.:

- hvis kontoen kan benyttes af andre enheder i respondentbankens koncern, dvs. andre enheder, der ikke selv har været underlagt korrespondentbankens kundekendingsprocedurer
- hvis kontoen kan bruges af andre banker eller kunder, der har et direkte forhold til respondenten, men som ikke har et direkte forhold til korrespondenten. I sådanne tilfælde, vil det betyde, at korrespondenten leverer tjenesteydelser til andre banker, end den respondent, der er indgået en korrespondentforbindelse med.

Der er faktorer, der modsat ovenstående, kan bidrage til at begrænse risikoen, bl.a.:

- Når virksomheder handler som på egne vegne og derfor ikke håndterer transaktioner på vegne af deres kunder, f.eks. i forbindelse med valutatransaktioner mellem to banker, hvor bankerne er ejerne og afviklingen af transaktionerne involverer ikke en tredjemand. Dvs. transaktionen sker på respondentbankens egen regning.
- Når transaktionen vedrører salg, køb eller pantsætning af værdipapirer på regulerede markeder, f.eks. når banken optræder som eller bruger en depotbank med direkte adgang, normalt gennem en lokal deltager til et værdipapirafviklingssystem i EU eller i et tredjeland.

Virksomheder, der indgår korrespondentforbindelser, kan bl.a. søge vejledning i konkrete risikovurderinger og risikofaktorer i EBA's retningslinjer for risikofaktorer.

5.3 Gennemstrømningskonti:

Hvis respondentforbindelsens kunde har direkte adgang til at disponere over midler indestående på en konto hos korrespondentforbindelsen, skal korrespondenten sikre sig, at respondenten gennemfører kundekendingsprocedurer, samt at respondenten kan udlevere kundekendingsoplysninger efter anmodning fra korrespondenten.

Hvis respondentforbindelsens kunde har direkte adgang til at råde over midler, der indestår på en konto hos korrespondenten, såkaldt gennemstrømningskonti, skal korrespondenten sikre sig, at respondenten i det land, som respondenten er etableret i, er underlagt krav om at gennemføre kundekendingsprocedurer.

Korrespondenten kan f.eks. sikre dette ved at indhente stikprøver på respondentens oprettede kundeforhold. Det er ikke tilstrækkeligt, at respondenten i lovgivningen er underlagt krav om kundekendingsprocedurer. Korrespondenten skal undersøge og dermed sikre, at respondenten faktisk gennemfører dem.

Derudover skal korrespondenten sikre sig, at respondenten efter anmodning kan udlevere kundekendingsoplysninger til korrespondenten. Dette kan f.eks. ske i overensstemmelse med vilkår, der er fastsat i en kontrakt.

Disse krav betyder, at korrespondenter i Danmark er ansvarlige for respondentforbindelsers kundeforbindelser på samme måde, som hvis disse kunder havde haft direkte kundeforbindelse med korrespondenten i Danmark.

5.4 Virksomheden må ikke have en korrespondentforbindelse med et tomt selskab

Et tomt selskab er i hvidvasklovens forstand et selskab, der driver samme type virksomhed som de i § 1, stk. 1, nr. 1-13 og 19, nævnte virksomheder og personer, der ikke er til stede i det land, hvor selskabet har hjemsted, ikke ledes eller administreres i det pågældende land, og som ikke indgår i en reguleret finansiel koncern.

Virksomheden må ikke have direkte eller indirekte relationer med et tomt selskab, og derfor må virksomheden ikke etablere eller opretholde en sådan forbindelse. Derudover skal virksomheden træffe rimelige foranstaltninger for at undgå at etablere korrespondentforbindelser med virksomheder, hvor der foreligger offentligt tilgængelige oplysninger om, at respondentforbindelsen lader tomme bankselskaber anvende korrespondentforbindelsens konti.

Med rimelige foranstaltninger skal forstås, at virksomheden foretager en vurdering af potentielle respondentforbindelser, inden virksomheden indgår i en forretningsforbindelse med dem. I vurderingen kan bl.a. indgå en afklaring af, om den potentielle respondentforbindelse tidligere har tilladt at den pågældende respondentforbindelse lader tomme selskaber anvende sine konti.

Virksomheden må derfor f.eks. ikke oprette en korrespondentforbindelse før, virksomheden har foretaget søgninger i offentligt tilgængelige kilder om respondentforbindelsen.

Henvisning til hvidvaskloven: §§ 19, 20 og 2, stk. 4.

Henvisning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 19 og 24.

Henvisning til: European Banking Authority, Retningslinjer for risikofaktorer, JC 2017 37, 04.01.2018.

6. Risikovurdering – kundekendskabsprocedurer

Virksomheden skal gennemføre kundekendskabsprocedurer i alle forretningsforbindelser. Kravene i § 11, stk. 1 og 2, kan derfor aldrig undlades, heller ikke i tilfælde af begrænset risiko.

Det betyder, at der for enhver kunde skal indhentes identitetsoplysninger. Identitetsoplysningerne skal kontrolleres, kundens forretnings- og risikoprofil skal klarlægges og kundeforholdet skal overvåges. Ved kunder, der er juridiske personer, skal der altid også indhentes identitetsoplysninger på reelle ejere. Se afsnit 2.3 om reelle ejere.

Virksomhedens kundekendskabsprocedurer kan gennemføres ud fra en risikovurdering af det konkrete kundeforhold.

Kundekendskabsproceduren og risikovurderingen fastlægger kundens risikoprofil på tidspunktet for indgåelsen af forretningsforbindelsen. Risikoprofilen kan ændres i løbet af kundeforholdet, og derfor er der

krav til, at virksomheden gennemfører kundekendskabsprocedurer løbende med et vist interval i hele kundeforholdet, således at oplysningerne om kunden holdes ajour se afsnit 1.1.2 om kundekendskabsprocedurer ved passende tidspunkter.

I forbindelse med indgåelsen af forretningsforbindelsen eller ved senere kundekendskabsprocedurer kan der være behov for, at virksomheden også undersøger kundens midlers oprindelse for at vurdere eventuelle risici forbundet med hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Risikovurderingen omfatter overordnet en vurdering af:

- risikoen for hvidvask og/eller finansiering af terrorisme
- at kunden er den person, som kunden udgiver sig for at være.

Virksomheden bør tilrettelægge niveauet af sine kundekendskabsprocedurer ud fra den overordnede risikovurdering, som virksomheden har foretaget af sin forretningsmodel. Se Finanstilsynets praksis vedrørende reglerne om risikovurdering og risikostyring på hvidvaskområdet. Virksomheden kan også vurdere den enkelte forretningsforbindelse til en kunde ud fra de samme risikofaktorer. Dog skal risikovurderingen af den enkelte kunde foretages konkret i forhold til kunden.

Risikovurderingen kan forholde sig til:

- Hvem er kunden?
- Hvilke produkter eller ydelser ønsker kunden?
- Er der med forretningsforbindelsen til kunden nogle relevante geografiske forhold, der skal tages i betragtning?
- Hvilke leveringskanaler er der til kunden?

De oplyste faktorer er ikke udtømmende, og der er ikke krav om, at virksomheden tager dem alle i betragtning. Virksomheden skal således selv fastlægge de relevante risikofaktorer.

I risikovurderingen skal dog indgå forretningsforbindelsens:

- formål
- omfang
- regelmæssighed og
- varighed.

Disse fire faktorer indikerer ikke i sig selv begrænset eller høj risiko. F.eks. kan en kundes formål med forretningsforbindelsen konkret indikere en høj risiko. På den anden side kan en forretningsforbindelse til en kunde f.eks. indikere en begrænset risiko, hvis den har regelmæssighed og er varig. Det er en konkret vurdering, og virksomheden må forholde sig til hver faktor, og hvad de tilsammen indikerer for kundens risikoprofil.

Risikovurderingen skal inddrage de faktorer, som følger af hvidvasklovens bilag 2 og 3. Bilagene opremsede faktorer, der kan være tegn på henholdsvis begrænset og øget risiko.

I virksomhedens vurdering af ovenstående fire oplyste forhold kan virksomheden f.eks. vurdere omfanget af de aktiver, som kunden ønsker at indsætte, størrelsen af de transaktioner, som kunden ønsker at gennemføre eller kundens forventede varighed af forretningsforbindelsen med virksomheden.

Virksomheden kan fastlægge en model for sine indledende kundekendingsprocedurer og risikovurderinger, f.eks. at kunderne placeres i kategorier som begrænset, mellem eller høj risiko. Dette er relevant for, at virksomheden kan vurdere, om der i forhold til den enkelte kunde skal foretages lempede eller skærpede kundekendingsprocedurer og med hvilken frekvens den løbende ajourføring af kundekendingsprocedurerne skal gennemføres.

Henvisning til hvidvaskloven: § 11, stk. 3.

Henvisning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 13, stk. 2.

7. Skærpede kundekendingsprocedurer

Skærpede kundekendingsprocedurer skal anvendes ud over de almindelige kundekendingsprocedurer. Det betyder, at de supplerer de almindelige procedurer i situationer, hvor forretningsforbindelsen er vurderet til at have en øget eller høj risiko for hvidvask og/eller finansiering af terrorisme.

Der er ikke en udtømmende liste over, hvilke situationer der medfører skærpede kundekendingsprocedurer, eller hvad disse ultimativt skal indebære. Det er virksomheden, der på baggrund af sin risikovurdering skal vurdere, hvad der i sådanne tilfælde kan betrykke virksomheden i sit kendskab til forretningsforbindelsen og i bekæmpelsen af den øgede risiko for hvidvask og/eller finansiering af terrorisme.

Der er dog nogle lovbestemte situationer, hvor virksomhederne altid skal gennemføre skærpede kundekendingsprocedurer:

- hvis kunden har hjemsted i et land, der er opført på Europa-Kommissionens liste over lande, hvor der vurderes at være en øget risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme.
- det kan dog undlades på baggrund af en risikovurdering for en filial eller et majoritetsejet datterselskab af en juridisk person, hvor den juridiske person er etableret i et EU- eller EØS-land og underlagt krav, der følger af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme, og filialen eller det majoritetsejede datterselskab overholder koncernens politikker og procedurer, jf. § 9, stk. 2.

Hvis en virksomhed har kunder, der har hjemsted i et land, der er opført på Europa-Kommissionens liste over lande, hvor der vurderes at være en øget risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme, er det nødvendigt, at virksomheden sikrer, at virksomheden løbende har kendskab til Europa-Kommissionens liste.

Det betyder ikke, at virksomheden ikke bør indgå forretningsforbindelser med sådanne kunder, men det forpligter virksomheden til, at gennemføre skærpede kundekendingsprocedurer i sådanne kundeforhold. Virksomhedens skærpede kundekendingsprocedurer skal virksomheden selv tilrettelægge ud fra en risikovurdering.

Hvis det konkrete kundeforhold omfattes af undtagelsen, fordi det er en filial eller et majoritetsejet datterselskab af en juridisk person, der er etableret i et EU- eller EØS-land og underlagt krav, der følger 4. hvidvaskdirektiv, skal virksomheden f.eks. indhente koncernens politikker og procedurer og foretage stikprøver for at undersøge, om filialen eller datterselskab lever på til koncernens politikker og procedurer.

Derudover skal der altid gennemføres skærpede kundekendingsprocedurer:

- hvis kunden er en politisk eksponeret person (PEP). Her kræves bl.a. en godkendelse af forretningsforbindelsen af virksomhedens hvidvaskansvarlige ved indgåelse af forretningsforbindelsen med kunden, se Finanstilsynets vejledning til reglerne om politisk eksponerede personer.
- ved etablering af en grænseoverskridende korrespondentforbindelse med respondenter fra lande uden for Den Europæiske Union, som Unionen ikke har indgået aftale med på det finansielle område.

I disse situationer skal virksomheden følge de procedurer, der følger af hvidvasklovens § 18 og § 19. Se Finanstilsynets vejledning til reglerne om politisk eksponerede personer og afsnit 5 om korrespondentforbindelser.

De foranstaltninger, der iværksættes ved øget eller høj risiko, kan bl.a. fastlægges ud fra, om der er en øget risiko for hvidvask og/eller for finansiering af terrorisme. Behovet kan være forskelligt ud fra hvilken risiko, som virksomheden har identificeret i sin risikovurdering af forretningsforbindelsen. Der er dog ikke krav om, at virksomheden skræddersyr de skærpede kundekendingsprocedurer til hver forretningsforbindelse. Målet er, at virksomheden i henhold til sine politikker og procedurer varetager og forebygger de øgede risici, som forretningsforbindelsen konkret indebærer.

De skærpede kundekendingsprocedurer kan f.eks. være, at virksomheden:

- Indhenter oplysninger om kundens adresse eller fødested.
- Indhenter oplysninger fra andre kilder end fra kunden selv.
- Indhenter yderligere oplysninger om kunden, f.eks. om kundens formål og tilsigtede beskaffenhed med forretningsforbindelsen.
- Indhenter oplysninger om kundens formue og midlers oprindelse.
- Kontrollerer kundens oplysninger ved flere uafhængige og pålidelige kilder.
- Gennemfører kundekendingsprocedurer oftere i løbet af kundeforholdet.
- Løbende gennemgår kundens transaktioner.
- Indhenter oplysninger om kundens forretningsaktiviteter.
- Indhenter yderligere oplysninger om kundens reelle ejer/ejere.
- Undersøger kundens tidligere forretningsaktiviteter.
- Undersøger kunden eller kundens reelle ejeres relationer ved f.eks. at foretage internetsøgninger.
- Sender en kontrakt eller et andet dokument til kundens adresse, med anmodning om, at kunden returnerer det i underskrevet stand (f.eks. relevant ved forretningsforbindelser, som ikke er indgået ved fysisk kontakt).
- indhente den øverste ledelses godkendelse ved etablering eller fortsættelse af forretningsforbindelsen til kunden.

Virksomheden skal allerede fra indgåelsen af forretningsforbindelsen med kunden vurdere, om der er tale om en høj risiko, men det kan også være nødvendigt i løbet af kundeforholdet som led i virksomhedens overvågning af kunden. Dette kan f.eks. være:

- Hvis kunden ændrer transaktionsmønster, f.eks. ved at foretage langt større transaktioner end sædvanligt eller til geografiske områder, som kunden ikke tidligere har været forbundet med.
- Hvis kunden har et usædvanligt mønster eller kundens brug af transaktioner, produkter og/eller tjenesteydelser er væsentlig mere komplekse end andre lignende kunders "normale" adfærd.

- Hvis der opstår tvivl om, hvorvidt kundens angivne oplysninger er korrekte, eller hvis virksomheden får kendskab til et påviseligt formål, som ikke er overensstemmende med kundens oplysninger.

Hvis virksomheden i ovenstående eller andre tilfælde vurderer, at kunden har høj risiko skal virksomheden iværksætte skærpede kundekendingsprocedurer til trods for at kunden ikke tidligere har været i kategori for høj risiko.

Henvielse til hvidvaskloven: § 17.

Henvielse til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 18.

8. Lempede kundekendingsprocedurer

Virksomheden kan ud fra en risikovurdering anvende lempede kundekendingsprocedurer i forhold til de forretningsforbindelser, der vurderes at have en begrænset risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme.

Lempede kundekendingsprocedurer er en mulighed, som virksomheden kan benytte efter en konkret vurdering. Det er ikke et krav til virksomheden, som eksempelvis kravet til, at der i tilfælde med høj risiko skal gennemføres skærpede kundekendingsprocedurer.

De lempede procedurer er ikke en undtagelse til kravene til kundekendingsprocedurer i hvidvaskloven. Det er derfor alene en mulighed for at justere den videre kundekendingsprocedur og overvågning af kunden.

Virksomheden kan fastlægge, om kunden eller transaktionen indebærer begrænset risiko. Det betyder, at virksomheden først skal vurdere konkret, om der i relation til kunden eller transaktionen er risikofaktorer, der kan indikere, at der ikke er begrænset risiko, før virksomheden må gennemføre de lempede kundekendingsprocedurer.

Vurderingen skal være en objektiv vurdering af kundens omstændigheder, herunder bl.a.:

- produktet eller ydelsen, som kunden ønsker
- formålet, omfanget, regelmæssigheden og varigheden af forretningsforbindelsen med kunden.

I vurderingen skal virksomheden tage de faktorer, der følger af hvidvasklovens bilag 2, i betragtning.

Eksempler på lempede kundekendingsprocedurer kan være:

- at virksomheden indhenter begrænsede identitetsoplysninger om kunden, dog skal det sikres, at kundens identitet kontrolleres - med begrænsede identitetsoplysninger forstås, at lovens minimumskrav, som er indhentelse af navn og cpr-nr. eller lignende, opfyldes, men at der f.eks. ikke indhentes yderligere identitetsoplysninger
- at virksomheden alene kontrollerer kundens identitetsoplysninger på baggrund af NemID og opslag i CPR dvs. en kombination af disse to kilder
- at virksomheden gennemfører kundekendingsprocedurer med henblik på at opdatere kundens identitetsoplysninger sjældnere end for andre kunder, f.eks. sjældnere end for kunder med mellem og høj risiko

- at virksomheden ikke indhenter oplysninger om kundens formål med forretningsforbindelsen, fordi det er givet i selve produkttypen, og fordi produkttypen ikke har høj risiko.
- at virksomheden overvåger kunden i et mere begrænset omfang, end virksomheden f.eks. overvåger kunden med en højere risikoprofil. Overvågning af forretningsforbindelsen med kunden kan dog ikke undlades.

Undtagelse for udstedere af elektroniske penge

Udsteder af elektroniske penge kan undtagelsesvist være undtaget for kravene til kundekendingsprocedurer i hvidvasklovens §§ 11, 14 og 18.

Undtagelsen er betinget af fem betingelser, der alle skal være opfyldt, for at undtagelsen er gældende:

- 1) Betalingsinstrumentet er ikke genopfyldeligt eller har en maksimal månedlig betalingstransaktionsgrænse på 250 euro, som udelukkende kan anvendes i Danmark.
- 2) Det maksimale elektronisk lagrede beløb må ikke overstige 250 euro.
- 3) Betalingsinstrumentet kan udelukkende anvendes til køb af varer eller tjenesteydelser.
- 4) Betalingsinstrumentet kan ikke finansieres med anonyme elektroniske penge.
- 5) Udstederen skal foretage tilstrækkelig overvågning af transaktioner eller forretningsforbindelser til at kunne opdage usædvanlige eller mistænkelige transaktioner.

Grænsen i nr. 2 forhøjes til 500 euro for betalingsinstrumenter, som udelukkende kan bruges i Danmark.

Henvisning til hvidvaskloven: § 21.

Henvisning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 15 og 16.

Henvisning til: Bekendtgørelse nr. 1359 om lempede krav til kundekendingsproceduren efter lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven).

9. Tidspunkt for gennemførelse af kundekendingsprocedurer

Virksomheden skal altid identificere og kontrollere kunden og eventuelle reelle ejere inden, at virksomheden etablerer forretningsforbindelsen til kunden eller gennemfører en enkeltstående transaktion.

Virksomheden kan dog godt etablere forretningsforbindelsen til kunden eller gennemføre transaktionen i forbindelse med, at virksomheden opfylder kravene om indhentelse af oplysninger om kundens formål og tilsigtede beskaffenhed med forretningsforbindelse.

Dette forudsætter dog, at de indledende kundekendingsprocedurer, der skal sikre kontrol af identiteten af kunden eller transaktionen, ikke har vist at kunden eller transaktionen har øget risiko. Er dette tilfældet, skal virksomheden gennemføre skærpede kundekendingsprocedurer inden forretningsforbindelsen etableres eller transaktionen gennemføres.

Kravene til de indledende kundekendingsprocedurer skal virksomheden fastsætte i forhold til den risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme, der er forbundet med den enkelte forretningsforbindelse eller transaktion.

Hvis forretningsforbindelsen eller transaktionen har øget risiko, skal virksomheden gennemføre yderligere foranstaltningerne. Virksomheden skal følge de krav, som hvidvaskloven stiller til skærpede kundekendskabsprocedurer, f.eks. ved en forretningsforbindelse til en PEP. Er forretningsforbindelsen ikke omfattet af hvidvasklovens skærpede kundekendskabskrav i §§ 18 eller 19, skal virksomheden gennemføre skærpede kundekendskabsprocedurer, som virksomheden vurderer er nødvendige for at imødegå den øgede risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme.

Kundekendskabsprocedurer skal gennemføres under hele forretningsforbindelsen, dvs. i hele kundeforholdet fra etableringen til den endelige afvikling af forretningsforbindelsen. Kundekendskabsprocedurer kan derfor aldrig afsluttes før ved afvikling af forretningsforbindelsen. Virksomheden har mulighed for ved begrænset risiko, at gennemføre dele af kundekendskabsprocedurerne, herunder indhentelse af oplysninger om formål og tilsigtet beskaffenhed, efter etableringen er sket.

Virksomhedens kundekendskabsprocedurer skal altid gennemføres på baggrund af en risikovurdering.

9.1 Kontrol af identitetsoplysninger under etablering af forretningsforbindelsen

Kravet til, at virksomheden altid foretager identifikation og kontrol af en kunde, inden forretningsforbindelsen etableres eller inden en enkeltstående transaktion gennemføres, kan undtagelsesvist fraviges.

Kontrollen af identitetsoplysninger kan gennemføres under etableringen af forretningsforbindelsen, hvis:

- det er nødvendigt for ikke at afbryde den normale forretningsgang og
- der er begrænset risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme.

De to betingelser skal begge være opfyldt, før undtagelsesmuligheden er gældende, og kontrollen af identitetsoplysninger skal i disse tilfælde gennemføres hurtigst muligt.

Hvis det viser sig, at det ikke er muligt at gennemføre kontrollen, kan der være pligt for virksomheden til at afbryde eller afvikle forretningsforbindelsen. Undtagelsen giver alene adgang til, at de indledende kundekendskabsprocedurer kan foretages senere end hovedreglen, men der er ikke mulighed for, at de kan undlades. Det er dermed kun etableringen af forretningsforbindelsen der undtagelsesvist af praktiske og nødvendige årsager kan foregå før identitetsoplysningerne kontrolleres.

Ad: Det er nødvendigt for ikke at afbryde den normale forretningsgang

Med "den normale forretningsgang" skal forstås den procedure, der i normale tilfælde foregår, når virksomheden etablerer en ny forretningsforbindelse med en kunde. Det er vigtigt at bemærke, at det kræver en vurdering af, at det i den konkrete situation er nødvendigt og at det derfor vurderes, at det ikke kan vente.

Undtagelsen giver virksomheden mulighed for f.eks. at påbegynde etablering af en forretningsforbindelse ved f.eks. at oprette en konto eller indhente oplysninger til at påbegynde en rådgivningsopgave. Virksomheden kan dog ikke gå videre og f.eks. foretage en transaktion eller udføre rådgivningsopgaven før forretningsforbindelsens identitetsoplysninger indhentet og kontrolleret.

Ad: Der ikke er risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme

Denne betingelse skal ses i sammenhæng med den risikovurdering, som virksomheden foretager i forbindelse med en ny forretningsforbindelse og de indledende kundekendskabsprocedurer. Det er en ufravigelig betingelse, at forretningsforbindelsen er begrænset risiko, for at en eventuel etablering af en forretningsforbindelse kan påbegyndes uden identitetsoplysningerne er kontrolleret.

9.2 Transaktioner med værdipapirer for en kunde

Der er en særlig undtagelse til kravet om, at identitetsoplysninger indhentes og kontrolleres, inden en forretningsforbindelse etableres, når det vedrører oprettelse af konto, depot eller lignende, der tillader transaktioner i værdipapirer for en kunde.

Hvis virksomheden har indført passende sikkerhedsforanstaltninger, der sikrer, at transaktionerne ikke gennemføres, før identitetsoplysningerne er indhentet og kontrolleret, kan virksomheden f.eks. oprette kontoen til transaktioner i værdipapirer.

Det er en betingelse for undtagelsen, at der ikke gennemføres transaktioner, før forretningsforbindelsen er identificeret og kontrolleret, og derfor skal der være foranstaltninger, der sikrer dette.

Henvisning til hvidvasklovens: § 14, stk. 1-4.

Henvisning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 10, stk. 1 og 14, stk. 4.

10. Utilstrækkelige oplysninger eller oplysninger, der ikke kan ajourføres

Hvis virksomheden bliver bekendt med, at de indhentede oplysninger er utilstrækkelige og ikke kan ajourføres, skal virksomheden træffe passende foranstaltninger for at imødegå risikoen for hvidvask og finansiering af terrorisme, herunder skal virksomheden overveje, om forretningsforbindelsen skal afvikles.

Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis virksomheden i sine løbende kundekendskabsprocedurer bliver bekendt med, at de indhentede oplysninger om en kunde ikke er tilstrækkelige, eller hvis virksomheden som led i sine kundekendskabsprocedurer vil ajourføre de indhentede oplysninger, og kunden ikke ønsker at udlevere dem, eller hvis virksomheden ikke kan få kontakt til kunden.

Med passende foranstaltninger menes, at virksomheden konkret skal vurdere hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes. Virksomheden bør altid forsøge at gennemfører kundekendskabsprocedurerne på en anden måde, hvis der ikke er en konkret risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Passende foranstaltningerne kan f.eks. være, at virksomheden:

- nægter at tilbyde kunden nye produkter
- intensiverer overvågningen af kunden
- sætter beløbsgrænser på kundens transaktioner
- inddrager kundens engagement eller dele heraf, f.eks. nogle af kundens produkter.

De foranstaltninger, som virksomheden iværksætter, skal altid være passende i forhold til den konkrete risiko der er for hvidvask og finansiering af terrorisme i forhold til kundeforholdet.

Hvidvaskloven regulerer ikke i øvrigt regler for afvikling af et kundeforhold eller afslag af nye kundeforhold. I tilfælde hvor virksomheden vurderer, at kundekendskabsproceduren ikke konkret kan gennemføres på en anden måde, og at risikoen for hvidvask og finansiering af terrorisme er høj, kan virksomheden enten afbryde eller afvikle forretningsforbindelsen. Se afsnit 10.1 nedenfor om virksomheders pligt til at afbryde eller afvikle et kundeforhold.

10.1 Virksomhedens pligt til at afbryde eller afvikle et kundeforhold

Virksomheden har kun hjemmel på hvidvaskområdet til at afbryde eller afvikle en forretningsforbindelse, hvis virksomheden har udtømt alle muligheder for at gennemføre kundekendskabsprocedurer, og virksomheden på denne baggrund kan konkludere, at det ikke er muligt at gennemføre kundekendskabsprocedurerne i forhold til den konkrete forretningsforbindelse.

Dette betyder, at virksomheden først skal forsøge at gennemføre kundekendskabsprocedurerne på en anden måde end det, der er virksomhedens normale procedure.

Det er f.eks. ikke tilstrækkeligt, at kunden ikke ønsker at udlevere oplysningerne eller at kunden ikke er i besiddelse af den type identifikationsoplysninger, som virksomheden indsamler normalt i henhold til sine interne procedurer.

I sådanne tilfælde skal virksomheden vurdere, om årsagen til at kunden nægter at udlevere oplysningerne medfører en risiko for hvidvask og finansiering for terrorisme. Hvis dette ikke er tilfældet, skal virksomheden forsøge at indhente oplysninger på anden vis. Det kunne eksempelvis være en situation, hvor en kunde ikke har et offentligt udstedt legitimationsdokument. I dette tilfælde, kan virksomheden i stedet bl.a. indhente kundens dåbsattest.

Hvidvasklovens pligt til at afbryde eller afvikle en forretningsforbindelse er derfor betinget af, at kundekendskabsprocedurerne ikke kan gennemføres og at der vurderes at være en risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme. Anvendelsesområdet for bestemmelsen er meget begrænset. Virksomheden vil i langt de fleste af sådanne tilfælde også skulle foretage indberetning til SØIK.

Hvis virksomheden vurderer, at en forretningsforbindelse skal afbrydes eller afvikles, må virksomheden ikke foretage yderligere transaktioner eller aktiviteter for kunden. Hvis der er tale om faste lån, skal dette afvikles i forhold til den afviklingsprofil, der er aftalt med kunden. Kreditrammen skal inddrages, eventuelt også i forhold til afviklingsaftalen.

Særligt i forhold til advokaters klientforhold

Ovenstående afsnit om muligheden for at afbryde eller afvikle et kundeforhold gælder ikke for advokater, når de fastslår en klients retsstilling eller forsvare eller repræsenterer en klient under eller i forbindelse med en retssag, herunder rådgivning om indledning eller undgåelse af et sagsanlæg.

Undtagelsen gælder ikke i disse tilfælde, fordi klientens ret til advokatbistand og retssikkerhed vejer tungere end hensynet til et tilstrækkeligt kundekendskab.

Det er dog ikke formålet med denne bestemmelse at undtage advokater fra at gennemføre kundekendskabsprocedurer. Advokaten har samme pligt til at forsøge at gennemføre kundekendskabsprocedurerne på anden vis og derved også udtømme alle muligheder for dette.

Henviſning til hvidvasklovens: § 14, stk. 5 og 15.
Henviſning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 14, stk. 4.

11. Behandling af personoplysninger

Behandling af personoplysninger, der er indhentet i henhold til at opfylde kravene i hvidvaskloven, må kun behandles med henblik på at forebygge hvidvask og finansiering af terrorisme.

Personoplysninger defineres i overensstemmelse med persondatalovgivningen.

Inden virksomheden etablerer en forretningsforbindelse eller gennemfører en enkeltstående transaktion, skal virksomheden informere kunden, hvis denne er en fysisk person, om de regler der gælder for behandling af personoplysninger med henblik på forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme. Informationskravet gælder ikke, når kunden er en juridisk person.

Alle personoplysninger, som virksomheden indhenter, dvs. f.eks. om reelle ejere, må kun behandles i overensstemmelse med hvidvaskloven.

Virksomheden skal dog være opmærksom på eventuelle oplysningsforpligtelser i persondatalovgivningen. Hvidvasklovens krav i § 16 er derfor ikke en fravigelse til persondataloven men et supplement til denne.

Henviſning til hvidvasklovens: § 16.
Henviſning til 4. hvidvaskdirektiv: Artikel 43, stk. 3.